

U Labe

*Vždyť jak by to svedl dnešní Bůh
se svým stínem,
jenž od něj prchá?*

*Kroky rychlé, kroky zaostávající,
ale stále stejný rytmus proudu středního Labe,
metronom bříz za plotem koupaliště,
stále stejně se kývající muž,
jdoucí po břehu kolem,
stále stejný odchod
s úplně prázdným čeřenem,
stále stejná touha
alespoň po bílé rybě –
a opět dnes nenaplněná.*

*Kroky stínů a kroky lidí,
jimž nestačí už slova.*

*A Bůh, marně pátrající po tom,
kam se otiskla na písku stopa,
co zvolat
na utíkající snědé děti
i na bělostné starce sedící na břehu řeky
v ostré trávě křídlatky české.
Co odpovědět uprchlým stínům,
volajícím denně po jeho odsouzení
jakýmsi neznámým esperantem.*

Jiří Rulř (1947–2007)

ZE ZASTUPITELSTVA MĚSTYSE

Usnesení z jednání zastupitelstva Městyse Budišov ze dne 27. 11. 2007

Upravená verze z důvodů dodržení zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.

Vypuštěné údaje o soukromých osobách a přílohy jsou v plném znění k nahlédnutí oprávněným osobám (občané Budišova a vlastníci nemovitostí na budišovském katastru) na Úřadě městyse Budišov.

Zastupitelstvo městyse:

souhlasí s navrženým programem jednání,

- bere na vědomí kontrolu úkolů z minulé schůze,
- bere na vědomí zprávu o činnosti rady městyse od poslední schůze (zápisy č. 24-31),
- schvaluje obecně závazné vyhlášky Městyse Budišov č. 4/2007 až 9/2007,
- schvaluje navýšení kupní ceny pozemků p.č. 3524/116, p.č. 3524/112, 3524/117 díl b a díl c z p. č. 3524/34 v lokalitě pod školou z ceny 20 Kč/m² na cenu 36 Kč/m²,
- schvaluje navýšení kupní ceny pozemku p.č. 3572 z ceny 40 Kč/m² na cenu 45 Kč/m²,
- schvaluje návrh pojistné smlouvy pojišťovny Kooperativa na pojištění majetku Městyse Budišov,
- bere na vědomí výroční zprávu o činnosti ZŠ Budišov za školní rok 2006/2007,
- bere na vědomí návrh rozpočtu ZŠ a MŠ na rok 2008,
- schvaluje prodej pozemku parc. č. st. 494/1 o výměře 16 m² za cenu 100 Kč/m²,
- schvaluje prodej pozemku p. č. 559 o výměře asi 324 m² za cenu 100 Kč/m²,
- schvaluje prodej části pozemku p. č. 610 za cenu 100 Kč/m²
- schvaluje prodej pozemku p. č. 4434/5 o výměře 47 m² za cenu 100 Kč/m²,
- schvaluje prodej pozemku p. č. 3524/85 o výměře 888 m² za cenu 100 Kč/m² pro Charitu Třebíč,
- schvaluje záměr prodeje p. č. 3524/83 v lokalitě U Kuchyňky,
- schvaluje v souladu s ustanovením § 84 odst. 2 písm. c) zákona 128/2000 Sb., zákona o obcích ve znění p. p. ve vazbě na ustanovení § 23 odst. 1 zákona 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů ve znění p. p. rozšiřuje u jí založené společnosti Technické služby Budišov, s. r. o. článek druhý Zakladatelské listiny o Předmět činnosti takto:

Shromažďování, úprava a rozvod vody

Odvádění a čištění odpadních vod a ostatní služby s tím přímo či nepřímo související zejména též správa a údržba kanalizace (odpadových rour, kanálů, odvodňovacích příkopů atd.), čištění odpadních vod rozpouštěním, síťováním, filtrací, sedimentací, chemickým srážením znečišťujících látek apod, vodárenské kaly, vyprazdňování a čištění žump a septiků
údržba chemických (suchých) záchodů.

Výstavba, udržování a opravy staveb a technických zařízení přímo či nepřímo souvisejících:

se shromažďováním, úpravou a rozvodem vody

s odváděním a čištěním odpadních vod a s poskytováním ostatních služeb s tím přímo či nepřímo souvisejících, zejména též řadů vodovodních přívodních a zásobovacích řadů násoskových

Sítě prameništění sběrné

Vedení vody trubní

Vedení kanalizační dálková trubní

Nádrže, jímky, objekty čistíren odpadních vod – pozemní

Šachty trubních vedení

Související čerpací stanice, úpravny vod, stavby vodního hospodářství

Podzemní stavby vodního hospodářství

Oplocení staveb

Osvětlovací síť vnější staveb

- schvaluje program inventarizace a složení inventarizačních komisí pro inventarizaci majetku městyse,
- schvaluje rozpočtové úpravy dle přílohy.

Ing. Ladislav Dokulil, místostarosta, Petr Piňos, starosta

Usnesení z jednání zastupitelstva Městyse Budišov ze dne 18. 12. 2007

Upravená verze z důvodů dodržení zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.

Vypuštěné údaje o soukromých osobách a přílohy jsou v plném znění k nahlédnutí oprávněným osobám (občané Budišova a vlastníci nemovitostí na budišovském katastru) na Úřadě městyse Budišov.

Zastupitelstvo městyse:

souhlasí s navrženým programem jednání,

- schvaluje rozpočet na rok 2008 dle přílohy,
- schvaluje rozpočtové úpravy dle přílohy,
- schvaluje prodej pozemku p. č. 3524/83 v lokalitě U Kuchyňky za cenu 120 Kč/m²
- schvaluje vynětí parcely č. 4434/2 z lesní půdy a pověřuje Ing. Dokulila jednáním v této věci,
- schvaluje záměr prodeje následujících pozemků:

části pozemku 4434/2

pozemek p.č. 4434/3 o výměře 33 m²

pozemek p.č. 4434/4 o výměře 31 m²

pozemek p.č. 4434/5 o výměře 47 m²

pozemek p.č. 4434/6 o výměře 39 m²

pozemek p.č. 4434/8 o výměře 29 m²

pozemek p.č. 4434/9 o výměře 28 m²

pozemek p.č. 4434/10 o výměře 28 m²

- schvaluje prodloužení termínu splacení půjček od fyzické osoby:

půjčka ze dne 13.12.2005 - splatnost do 31. 12. 2008,

půjčka ze dne 15.9.2006 - splatnost do 31. 05. 2008,

- pověřuje starostu p. Piňose podpisem dodatků smluv.

Ing. Ladislav Dokulil místostarosta, Petr Piňos, starosta

Usnesení z jednání zastupitelstva Městyse Budišov ze dne 4. 3. 2008

Upravená verze z důvodů dodržení zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.

Vypuštěné údaje o soukromých osobách a přílohy jsou v plném znění k nahlédnutí oprávněným osobám (občané Budišova a vlastníci nemovitostí na budišovském katastru) na Úřadě městyse Budišov.

Zastupitelstvo městyse:

- souhlasí s navrženým programem,
- bere na vědomí zprávu o činnosti rady městyse od poslední schůze (zápisy 32–38)
- schvaluje záměr odkoupení podílu lesa, a to lesní pozemek p. č. 634 a stanoví horní hranici ceny na 600 000 Kč,
- schvaluje rozpočtové úpravy dle přílohy,
- schvaluje podmínky smlouvy o partnerství a vzájemné spolupráci za účelem realizace a provozu páteří optické propojovací regionální sítě mikroregionu Horácko a pověřuje starostu městyse p. Piňose podpisem této smlouvy,
- bere na vědomí zprávu Ing. Bočka o nepřidělení dotace na akci „Obnova památkově chráněných objektů za účelem rozvoje turizmu na Třebíčsku“,
- schvaluje podmínky smlouvy s Ing. Ullmannem, CSc. a pověřuje starostu městyse p. Piňose podpisem této smlouvy,
- bere na vědomí výroční zprávu Bono Publico Budišov, o. p. s. za rok 2006,
- bere na vědomí zprávu z jednání s ředitelem Mor. zemského muzea Brno,
- schvaluje odstoupení od smlouvy na koupi pozemku p. č. 3524/83 v lokalitě u Kuchyňky,
- schvaluje „Programové prohlášení zastupitelstva městyse Budišov pro období let 2007–2010“,
- bere na vědomí zprávu o dotacích,
- bere na vědomí zprávu o postupu prací na kanalizaci a ČOV Budišov,
- schvaluje odměny neuvolněných zastupitelů s účinností od 1. 3. 2008,
- ukládá předložení výroční zprávy technických služeb za rok 2007, zodpovídají: p. Matoušek, Ing. Man, termín na příští jednání zastupitelstva

Ing. Ladislav Dokulil místostarosta, Petr Piňos, starosta

Městys Budišov se zapojil do projektu Czech POINT

Czech POINT – Český Podací Ověřovací Informační Národní Terminál, je projektem, který bude sloužit občanům k získání ověřených výstupů z informačních systémů.

V praxi to znamená, že na matrice Úřadu městyse Budišov získají občané na počkání úředně ověřené výpisy z katastru nemovitostí, z obchodního rejstříku, ze živnostenského rejstříku a z rejstříku trestů.

Díky službě Czech Point mohou občané získat na jednom místě a prakticky okamžitě ověřené výstupy, pro něž museli na čtyři různá místa.

Za vydání ověřeného výstupu z informačního systému veřejné správy dle položky 3 písmeno d) zákona 634/2004 Sb. (o správních poplatcích) se účtuje

- za první stránku 100 Kč

- za každou i započatou stránku 50 Kč
- za výpis z rejstříku trestů (dle pol. 10 písm. a) 50 Kč

Zapisování dětí do cestovního dokladu rodiče opět umožněno

Nová právní úprava umožňuje opět od 1. března 2008 zapisovat občany mladší 10 let do cestovního dokladu rodiče. Na základě zápisu mohou tyto děti překračovat státní hranice bez vlastního cestovního dokladu s rodičem, v jehož cestovním dokladu jsou zapsány.

K zápisu dítěte do cestovního dokladu rodiče je nutno předložit občanský průkaz, platný cestovní pas, rodný list dítěte, rodné listy rodičů (případně oddací list), vyplněný tiskopis „Žádost o provedení změn nebo doplnění údajů v cestovním dokladu“.

V případě, že rodiče vlastní pro své dítě Osvědčení o státním občanství České republiky, stačí doložit rodný list dítěte a uvedené osvědčení místo rodných listů rodičů (případně oddacího listu).

Děti, které jsou zapsány ve stávajících platných cestovních dokladech rodičů, s nimi mohou i nadále cestovat do zahraničí.

Některé státy, jako např. Kanada, však mohou požadovat pro bezvízový vstup na své území, aby dítě mělo svůj cestovní doklad s biometrickými údaji.

Zápisy dětí do pasů provádí:

Městský úřad Třebíč

odbor správních činností

oddělení občanských průkazů a cestovních dokladů

Jaro s opravenými cestami

Den před začátkem kalendářního jara, 19. března 2008, zahájili zástupci městyse přípravu oprav nejvíce zimou postižených místních komunikací v Budišově. V průběhu dubna by mělo být vše hotovo a do skutečného jara už bychom mohli vykročit (i vyjet) bez obkročování (objíždění) výmolů.

Městys Budišov nabízí k pronájmu
prostory bývalé cukrárny v budově MŠ
k podnikání

Informace na úřadě městyse – 568 875 110, ou.budisov@horacko.cz

ZPRÁVY

Z činnosti Sboru dobrovolných hasičů

Dne 22. prosince se konala výroční schůze SDH Budišov, jíž se ze 38 členů zúčastnilo 22. Byla na ní zhodnocena činnost sboru v roce 2007. V tomto roce došlo ke 13 událostem (výjezdům), z nich byl jeden planý a další byl součástí námětového cvičení v Náměči.

Letošní rok začal výjezdem 4. ledna v 18.12 hod k požáru dřevěné boudy u kravína v obci Pozďatín, která sloužila dětem jako klubovna. Při ohni na ploše 5×7 m nebyl nikdo zraněn a při požáru nedošlo ani k žádným škodám. Akce se zúčastnili tito hasiči: Jakub Carda, Jaroslav Tesař, Ludvík Carda, Martin Netík a Michal Dvořák. V únoru, přesněji

17. 2. ve 22.42 hod, byl hlášen požár rodinného domu v Častoticích. Ihned po výjezdu byla jednotka odvolána, jelikož došlo k záměně Častotic za Častohostice. Výjezdu se zúčastnili Jaroslav Tesař a Jaromír Trnka.

Na tý louce zelený

Koncem roku se budišovští ochotníci představili v kulturním sále místní školy s operetou Na tý louce zelený. Ústředním motivem hry se zpěvy je několik vzájemně propletených milostných vztahů, jež provázejí nedorozumění a míjení se, přičemž vše směřuje ke šťastnému konci. Na pozadí jednoduchého děje mají představitelé jednotlivých rolí dostatečný prostor k tomu, aby mohli ukázat, co v nich je. Vzhledem k tomu, že se diváci dobře bavili, lze považovat představení za zdařilé.

Tříkrálová sbírka

Již osmým rokem se uskutečnila v budišovské farnosti, Kojatíně a Valdíkově Tříkrálová sbírka s těmito výsledky:

Obec	Kč	na obyv.
Budišov	22 678	19,11
Hodov	11 258	38,16
Nárameč	7 832	22,06
Studnice	6 595	42,55
Kamenná	6 139	28,03
Rohy	3 220	26,83
Farnost	57 722	24,76
Kojatín	3 458	44,33
Valdíkov	2 060	21,02
Celkem	63 240	25,23

Úpravy jízdního řádu

Ve středu 23. února 2008 byli zástupci obcí na tratích Českých drah č. 250, 251 a 252 pozváni do Jihlavy k tzv. „projednání změn dopravní obsluhy drážní osobní dopravou“. Ve skutečnosti se jednalo jen o oznámení a vysvětlení těchto změn, protože do 3. března už by se stejně nedaly žádné připomínky realizovat. V podstatě jde o to, že kraj Vysočina věnuje méně prostředků na příspěvky provozovateli drah a ten zase v důsledku toho přistoupil k tzv. optimalizaci dopravy. Přeloženo do jazyka českého, snížil počet spojů na určitých méně vytižených úsecích.

Na naší trati jsme dopadli ještě poměrně dobře. Úplně vypadl jen sobotní spoj v 6.05 ze Studence, 6.18 v Budišově a 6.45 ve Velkém Meziříčí. V sobotu se tak do „Medřiče“ dostaneme prvním vlakem až v 9.46. Vzhledem k tomu, že podle údajů ČD byla v roce 2007 vytiženost tohoto spoje maximální 1,88–2,00, průměrná 1,5, z Budišova jen 1 cestující, není to až tak katastrofální. To na jiných tratích se rušily vlaky s vytižeností i 8 cestujících. Další spoje v pracovní dny z Budišova 14.17 do Rudíkova 14.32 (V. M. 14.48) a (V. M. 13.41), z Rudíkova 14.01 do Budišova 14.08 nepojedou o prázdninách. Vzhledem k tomu, že těmito vlaky se jezdilo hlavně do školy a v rozmezí do jedné hodiny jedou další vlaky, ani to není žádná tragédie. Další spoje Velké Meziříčí–Křižanov v 8.50 a zpět v 9.10 se nás příliš netýkají, protože rychlíky v Křižanově stejně nezastavují, necítili jsme (se zástupci Studence a Oslavičky) potřebu zástupce drah i kraje inzultovat a změny jsme akceptovali.

Ve výtahu z jízdního řádu na konci tohoto čísla zpravodaje jsou tyto změny již zohledněny.

Ladislav Dokulil

Gothard v oblacích

Po 27 letech sestoupil budišovský Gothard na zem. Způsobil to jeho problém s otáčením se kolem své osy na střeše věže. Při plánovaném sestupu se v jedné chvíli rozhodl rozletět. Chvíli létal nad hřbitovem, a když zjistil, že je pevně uvázan, sestoupil v klidu na zem. Zde ho již čekaly desítky diváků, kteří byli zvědaví, jak vypadá zblízka. Plastika byla v překvapivě dobrém stavu, pouze v jednom místě spodní části byla rozevřena. Někteří si dokonce na něj sáhli a jakoby mu podávali ruku, vždyť kdy se podobná událost bude opakovat?

Kolovaly otázky, kdy byl na zemi naposledy a pokolikáté. Z dostupných historických pramenů se to dá zjistit, vraťme se však na úplný začátek.

S nastupující renesancí, v době, kdy byl majitelem panství Petr Mrakeš z Noskova, dochází k výstavbě věže s portálem. Lze ji datovat k roku 1524, kdy je zaznamenán vznik nejstaršího zvonu, umístěného dodnes v kostelní věži. Vrchol věže byl ukončen funkčním ochozem, který sloužil pro potřeby hlásného a zvoníka. Věž se stala dominantou v městečku a dostala se do jeho znaku a pečeti.

O poslední přestavbě věže za paarovského držení se nedochovaly záznamy. Z účetních knih budišovského panství lze vyčíst, že se pravděpodobně jednalo o léta 1719–1726. V rozích barokního ochozu byly na cihelných podstavcích postaveny čtyři sochy v biskupských mitrách. Věž má stanové zastřešení původně kryté šindelem. Ten byl v 19. stol. nahrazen pálenými taškami a od roku 1983 měděným plechem.

Její vrchol osadili Paraové obří plechovou korouhví (železná kostra potažená pláty železného plechu), vytepanou z obou stran, znázorňující Nanebevzetí P. Marie na jedné a sv. Gotharda na straně druhé. Korouhev je vysoká 4,14 m, v rozpětí má 2,63 m a váží 340 kg (po změření a zvážení 23. 2. 2008) a otáčí se kolem železné žerdi zakotvené ve vazbě věže. Traduje se, že námět na toto dílo našli Paarové na katedrále v Seville ve Španělsku.

Umístění těžké korouhve ve velké výšce, silné větrné poryvy, to vše v průběhu let dělalo problémy především v trémové střešce. Roku 1906 se celá korouhev začala naklánět a hrozilo její zřícení. Za tehdejšího faráře Augustína Nezvala byl opravou pověřen tesařský mistr a podnikatel staveb Karel Kozina z Velkého Meziříčí. Ten odvážně zachytil uvolněnou žerd, opravil zahňívající trémové (po zatékání dešťové vody v důsledku vypadlých taškových hřebenáčů) a uložil, aby v blízké době byla vazba nahrazena novou. K tomu došlo až v roce 1911, kdy stejný mistr provedl snesení staré prohnílé vazby a provedl vyvázání nové. Stav plastiky vyžadoval též opravy. Její spuštění na zem a následné vyzvednutí nazpátek se tehdy provádělo bez lešení pomocí vytažených trámů z balustrády. Opravu prováděli místní zámečníci a kováři, kteří přinýtovali na korodovaná místa částečně nově vytvořené záplaty a opatřili dvojím nátěrem.

Roku 1950 byla některá místa korouhve při opravě ciferníků věžních hodin zatmelena a korouhev opatřena nátěrem. V důsledku postupující koroze docházelo k vypadávání zvětřalého plechu a v plastice se začaly objevovat otvory, v nichž hnízdili ptáci, její stav začal být na pováženu.

V roce 1981, za působení P. Jana Slabého, se započalo se stavbou lešení kolem věže. To bylo od země až po úroveň kamenných soch na balustrádě dřevěné (štenýřové) a prostor stanové střešce a korouhve byl oběhnán trubkovým lešením. Plastika byla

spuštěna na zem 19. září 1981. Byla sjednána smlouva s mědikovcem a pasířem Benediktem Andrlm z Rájce. Ten vytepal podle původní plastiky z měděného plechu plastiku novou. Plech byl přišroubován na rám a spoje byly zaletované. K vytažení a usazení plastiky na vrcholku střechy věže dochází 29. května 1982. Oprava střechy byla dokončena v roce 1983, kdy tašky nahradil měděný plech.

Tím jsme se dostali až do současnosti. Po opravení bude plastika zřejmě vytažena stejným způsobem, jak byla sundána. Před tím se musí opravit uložení plastiky ve vazbě věže. Budišovský kostel spolu s měděnou plastikou tvoří dominantu obce. Samotná plastika je zřejmě unikátem nejenom u nás, ale i v Evropě – važme si jí a budme na ni hrdi.

Použitá literatura

Ing. Arch. Josef Hyzler – Rekonstrukce a udržovací práce na farním kostele Nanebevzetí P. Marie a sv. Gotharda v Budišově u Třebíče (Od roku 1972 do r. 1983, za působení faráře P. Jana Slabého)

Alena Pučálková – Z historie městečka Budišova

Karel Pavlíček

Mateřská škola Budišov

Do MŠ Budišov v současné době dochází 50 dětí z Budišova a okolních vesnic. Rodiče v minulých týdnech měli možnost vyjádřit se, jak jsou s naší MŠ spokojeni. Písemné ankety se zúčastnilo 80 % rodičů a kromě drobných připomínek jsou s naší prací spokojeni. Největší problém, který rodiče i nás trápí, je zahrada. Proto se ve spolupráci

s úřadem městyse chceme pokusit o získání dotace na její zařízení z MMR z fondu „Podpora obnovy venkova“.

Byli bychom rádi, kdyby se nám to podařilo, a to tím spíše, že zájem o umístění dětí do naší MŠ stoupá. Svědčí o tom i výsledky zápisu na příští školní rok 2008/2009.

Alena Nováčková, ředitelka MŠ

Z KULTURY

Echo 55

Ještě jednou k založení orchestru

Až nyní po dvou letech se mi náhodou dostaly do rukou noviny, kde pisatel sděluje, že kapela Echo 55 oslavila v roce 2005 50 let od svého založení. Vzhledem k tomu, že patřím k zakládajícím členům této (původní) kapely, chtěl bych, na základě svých vzpomínek, doplnit a upřesnit několik údajů z tohoto článku. Jako zakládající člen musím také upozornit na to, že tato kapela byla založena až v roce 1956.

Každý si rád zavzpomíná na léta svého mládí, kdy vedle práce doma jsme měli své koníčky, jako např. sport, kterým jsme se ve volném čase věnovali. Základem nabytí vědomostí byla škola v Budišově. Rád jsem v té době poslouchal muziku z rádia, zvláště když každé pondělí od 17 hod vyhrával orchestr Karla Valdaufa. V důsledku toho jsem se chtěl naučit na nějaký hudební nástroj. Hodně jsem přemlouval rodiče, aby mně umožnili učit se hrát na housle u p. Hráčka v Budišově. Po nějaké době mně koupil otec housle, domluvil se s p. Hráčkem a já mohl nastoupit na učednickou cestu. Začalo cvičení na housle, a když se k tomu přidalo učení ve škole, na fotbal mi již nezbyval čas.

Toto hraní mě po nějaké době přestávalo bavit, čemuž napomohla má cesta ze školy kolem chaloupky, kde bydlel p. Stodola. Byl to člověk postižený slepotou, který hrál krásně na harmoniku.

Po roce hraní na housle jsem zatoužil po harmonice. Otec mi ji sehnal a já mohl znovu nastoupit u p. Hráčka, kde jsem zkoušel jeho nervy a trpělivost (také jeho syna Mirka) svojí hrou na harmoniku.

U p. Hráčka se v té době začali učit i J. Musil a J. Dobrovolný z Kojatína hře na trumpety. Můj soused ze Spáleného Dvora Stanislav Rychlý se u p. Syrové ve Vladislavi učil hrát na bicí. Po roce hraní jsme se začali scházet a zkoušeli zahrát nějakou písničku. Začátky byl krušné, nedalo se to ani poslouchat. Vše se změnilo k lepšímu ve chvíli, kdy se nám po nějaké době podařilo sehnat noty a naladit nástroje.

Po vychození školy jsme si každý našli nějaké řemeslo, ale i během učení jsme ve volném čase na muzicírování nezapomněli. Při zkoušení v Kojatíně jsme začali uvažovat o rozšíření naší malé kapely o další hudebníky z blízkého okolí. Spoluzakladatel kapely, Standa Rychlý, měl motocykl, na kterém jsme vytypované hudebníky navštívili a domlouvali se s nimi.

Po vyučení jsem nastoupil do zaměstnání v Brně. Zde jsem objevil obchod s notovým materiálem s veškerými lidovými písněmi. Obchod na Běhounské ulici jsem navštěvoval každý týden, kupoval jsem skladby od p. Poncara, Hotového, Valdaufa, Vejvody, Bláhy, Borovičky, Fuky a dalších, které jsme byli schopni nacvičit. Jednalo se o polky, valčky, tanga, mazurky a později jsme si troufli i na nastupující letkis. V Brně jsem měl po pracovní době dosti času, a tak jsem toho využil a začal chodit do hudební školy, kde jsem se přihlásil k výuce hry na pozoun. V pátek jsme na sobotu a neděli jezdili domů. Zde jsme z nových notových věcí zkoušeli vždy v neděli dopoledne. Večer jsme cestovali zase zpět do Brna.

11. května 1951

Po určité době se za nové členy kapely přihlásili tito hráči: Machát (saxofon) a Chvátal (saxofon), oba z Třebenic, Krčál (trubka) z Okarce, Veselý (pozoun) z Pyšela, Šnaidr (saxofon, klarinet, housle, kontrabas a varhany) z Vladislavi, jež hrál v místním kostele na varhany, kteří se přidali k nám místním: Fr. Smejkal (harmonika) a St. Rychlý (bicí), oba ze Spáleného Dvora, J. Musil (trubka) a J. Dobrovolný (trubka), oba z Kojatína. Při první schůzce jsme zvolili prozatímním kapelníkem p. Šnaidra, především pro jeho znalosti v hudebním oboru. Začali jsme zkoušet v kulturním středisku ve Vladislavi a to pravidelně v neděli dopoledne.

Protože jsme neměli povolení k hraní, tzv. koncesi k provozování živnosti, jezdili jsme za p. Kostkou z Víčenic, který nám za 50 Kč napsal potvrzení (živnostenský list), že hrajeme na jeho jméno. První naše vystoupení se odehrálo na pouťové zábavě v Kojatíně, kde se tehdy hrálo venku pod celtou, jelikož stavba kulturního domu ještě nebyla dokončena. Následoval Pozďatín, Dobrá Voda a zástěrková zábava v Hostákově.

Čas utíkal jako voda a nám přišlo předvolání k odvodu, po němž nás čekalo narukování a plnění vojenské povinnosti. Na nádraží v Brně jsme se rozloučili a rozjeli se každý jiným směrem: bubeník se dostal na Slovensko do Hlohovce, jeden z trumpetářů do Uherského Hradiště a druhý na Šumavu, do Železné Rudy, a na mě čekaly Teplice v Čechách. Ještě, než jsme se s kamarády rozjeli, slíbili jsme si, že se za dva roky zase sejdem.

Já jsem byl, po třech měsících v Teplicích, převelen do Vinoře u Prahy. Staří mazáci zde v té době odešli do civilu a nás čekala jen služba, u mě spojená se vzpomínkou na muzicírování. Na doplnění stavu za týden po našem příjezdu nastoupili kluci i z dalších útvarů. Během seznamování jsme zjistili, že je mezi námi dost muzikantů. Poručík Janák (pocházel z Oslavice u Velkého Meziříčí), který na útvaru zastával funkci kulturního referenta, začal ihned sepisovat, kdo na co hraje. Za dva dny nato jsme dostali opuštěk a jeli domů pro hudební nástroje.

Ze starého ročníku zůstali čtyři muzikanti a na doplnění nás nastoupilo deset nových. Noty tam zůstaly po těch, kteří odešli do civilu. Já jsem začal hrát na pozounu doprovod (kontrování), a protože jsem doma hrál především na harmoniku, měl jsem co dohánět. Celkem nás hrálo čtrnáct a kapelníka nám dělal starší mazák. Vedle pochodů, které jsme hlavně hráli, došlo i na známé lidovky. V menším obsazení jsem hrál i na harmoniku, která mi byla půjčena z vojenského skladu hudebních nástrojů. Hráli jsme při různých akcích bez nároku na nějakou odměnu. Dost často jsme jezdili hrát pro JZD Hřivnice u Loun. Ve vesnici, velké asi jako Budišov, jsme v rámci kulturního patronátu nad družstvem hráli o dožínkách, na plesích a výročních schůzích. Vedení družstva nám kupovalo knihy a přispívalo na koupi hudebních nástrojů. Hráli jsme i v okolí Hřivic, většinou za jídlo a nějaké pivo. Když se sešel rok s rokem, chýlila se vojna pomalu ke konci a my jsme se chystali do civilu. Domů nás propustili den před Silvestrem roku 1955.

Po Novém roce jsem krátký čas pracoval v Brně, ale pro stáří rodičů jsem přešel do Západoslováckých strojírny v Třebíči. Nastalo jaro a s tím i starosti, jak dát dohromady nějakou „kutálku“. Noty jsem měl a k tomu seznam muzikantů, kteří by se hodili pro založení dobrého orchestru. Standa Rychlý opět nastartoval motocykl a my vyjeli se snahou o založení v pořadí již třetího nového orchestru.

Hned po prvním přemlouvání a domlouvání jsme si zapsali tato jména: J. Nováček (trubka) a Fr. Nováček (saxofon), oba z Námětické, J. Mikyska (kontrabas) z Rudíkova, L. Pavlíček (trubka) z Pyšely, J. Machát (saxofon) z Třebenic, J. Nováček (pozoun) z Kamenné, J. Mašek (trubka) z Hostákovy a my dva, S. Rychlý (bicí) a Fr. Smejkal (harmonika), oba ze Spáleného Dvora. Po nějakém čase se stalo, že za ty, kteří odešli, nastoupili noví. S nástupem nového roku 1956 byla kapela sestavena a založena a jejím kapelníkem se stal J. Nováček, který byl absolventem konzervatoře.

K prvnímu setkání došlo v malém kulturáku v Kojatině. Zde jsme si určili dny, kdy budou zkoušky, přičemž každý cvičil především doma. Po nějaké době se místnost, kde jsme zkoušeli, stala nevyhovující a začalo se hledat něco jiného, kde by bylo hlavně teplo. F. Nováček (Antoš) přišel s návrhem oslovit učitele M. Vávru, jestli by měl zájem hrát v naší kapele na saxofon a jeho prostřednictvím se pokusit po domluvě s ředitelem

najít místnost na zkoušení ve škole. Učitel M. Vávra nabídku přijal a my začali zkoušet ve škole.

Za nějaký měsíc se nám podařilo nacvičit repertoár a po domluvě s p. J. Lopatářem (tehdejšíím předsedou JZD v Nárámči) jsme hráli v půli srpna na dožínkách i na pouti v Nárámči. Naše vystoupení sklidilo velký úspěch a s p. J. Lopatářem jsme uzavřeli dohodu, podle níž bude naše kapela hrát pod názvem JZD–Nárameč, s tím, že veškeré kulturní akce v Nárámči s naší účastí budou zdarma. Do konce roku se nám podařilo sehnat větší množství notového materiálu a začali jsme zkoušet dokonce i dvakrát týdně. Po Novém roce jsme hráli na hasičském plese v Silůvkách u Brna, kde s námi posluchači v sále vydrželi až do tří hodin ráno následujícího dne. Hned s námi bylo dojednání hraní na Silůvských hodech.

V průběhu času se stalo, že někteří naši členové měli zastaralé nevyhovující nástroje. Požádali jsme p. J. Lopatáře, jestli by nemohl z kulturního fondu uvolnit nějaké peníze na zakoupení nástrojů nových. Jednalo se o dva saxofony a bicí soupravu. Pan J. Lopatář peníze sehnal, a tak byly nové nástroje během krátké doby doma. Potom se koupila látka modré barvy na vesty, které nám ušil krejčí pan J. Vápeníček.

Naše kapela měla jenom název zřizovatele, proto jsme se přihlásili k přehrávce před komisí, abychom získali živnostenskou licenci nutnou k provozování. Z OKS Třebíč nám přišla 3. 6. 1957 pozvánka na přehrávku do hostince Střelnice (dnes již tato restaurace neexistuje) pod železničním mostem k Borovině. Na ten den byly pozvány tři kapely. První byla z Mastníku, kapelník p. Chňoupek a druhá z Krnova, kapelník p. Padělek. Zkušební komise byla sestavena z těchto členů: p. Martínek, p. Mijovič a p. Sirový. Za okresní středisko kultury byli přítomni p. Krula a p. Sedláček.

OSVĚTOVÝ DŮM B. VÁCLAVKA V TŘEBÍČI

Středisko lidových hudebníků

PRŮKAZ

člena souboru lidových hudebníků

Jméno František Smejkal

nar. 14.1.1939 zaměst. dělník

bydliště Kojatín

čís. obč. průkazu 673733 HA 54

zřizovatel: KK JZD Nárámeč

Osvědčení z 3. 6. 1957

Ještě než jsme byli pozváni k přehrávce, musel být nahlášen název kapely, kolik bude mít členů a kolik kdo ovládá nástrojů. Podmínkou bylo, že kapela, ucházející se o licenci, musí existovat nejméně dva roky, což byl pro nás problém, jelikož jsme hráli pouze rok. Obešli jsme to tím, že jsme naši kapelu nazvali Echo 55 i přes to, že správný název měl být Echo 56. Musel být nahlášen kapelník a jeho zástupce, kteří předstupovali před zkoušející komisí. Jindra Nováček, díky absolvování konzervatoře, na položené otázky odpověděl za pět minut, u M. Vávry, jako zástupce, se komise zajímala o věci organizační. Na hraní jsme si z našeho repertoáru vybrali polku Zimní růže, valčík Společnou cestou a tango La Paloma. Přehrávky jsme úspěšně absolvovali. Po získání průkazu o přehrávce jsme byli vedeni ve svazu hudebníků a tím pádem jsme se museli snažit dělat dobrou muziku. Okresní kulturní středisko mělo v případě slabého výkonu kapely možnost znovu ji pozvat k přehrávkám. Kontrolním mechanismem bylo placení daní z hudební činnosti.

Zadáváním hraní na různých akcích a zábavách byl pověřen M. Vávra, jenž ve svém bytě vlastnil telefon. Zájem o naši kapelu byl velký a my hrávali skoro každý týden a v době výročních schůzí se stávalo, že jsme hráli i několikrát v týdnu. Časté vystupování bylo namáhavé především pro dechovou sekci, a tak dechové nástroje odpočívaly a hrála jen harmonika, klavír, basa a buben. Někdy se stávalo, i přes to, že jsme se snažili dělat dobrou muziku, že se začalo „šumařit“, kdy se hrálo bez not, z paměti, co koho napadlo.

Po roce našeho hraní musel J. Nováček nastoupit na jeden rok k výkonu vojenské služby, kterou měl odloženou v důsledku svých studií na konzervatoři. Po jeho odchodu zkoušky vedl V. Svoboda, jenž nastoupil do kapely a hrál na klavír a housle. Hudebního vzdělání nabyl od svého otce, který měl v Zastávce u Brna svoji soukromou hudební školu.

V té době se objevila nová kapela STS–V. Meziříčí, kterou založil Josef Bartůněk, a později se kapelníkem stal Mirek Pól. Během krátké doby kapela dosáhla velkého uznání a mezi ostatními orchestry byla jednou z nejlepších. Díky svému repertoáru získávala stále více a více posluchačů.

Když se po roce Jindra Nováček vrátil z vojny, křeslo kapelníka bylo obsazeno, a tak se po několika měsících hraní v naší kapele rozhodl, že přejde do kapely již zmíněného Mirka Póla.

V té době, kdy se ostatní orchestry zdokonalovaly a obohacovaly svůj repertoár o moderní písničky, začala po odchodu Jindry Nováčka úroveň naší kapely upadat. Z not se hrálo jen při zahájení, zbytek se hrál vesměs bez nich, jak se říká z luftu, a začalo se lajdačit. Po jednom hraní v Čechtíně (kolem roku 1963), když jsme se vraceli domů, se nám stala dopravní nehoda, při níž došlo ke zranění členů kapely, jejichž část jela na motocyklech. Nějaký čas se přestalo hrát a řešily se problémy falešného jednání a podvodů při vyplácení financí. Nechybělo mnoho a dořešení celé záležitosti mohlo skončit právní cestou! Tato dopravní nehoda byla velkou tečkou za dobou hraní v celém okolí známé kapely Echo 55.

I přes to, že jsme ještě občas hrávali v Nárámči a Budišově, začala se kapela postupně rozpadat, až nakonec zůstali jen čtyři její příznivci. Úroveň tohoto malého seskupení klesala, o čemž svědčí fakt, že během pár měsíců se zde vystříдалo pět harmonikářů. Mně

po odchodu z kapely zůstalo několik not v ubohém stavu, chybějící partitury od některých nástrojů, stojany na noty a harmonika rozbitá po dopravní nehodě.

Sraz u Jindry Nováčka po 40 letech v Klementicích 1996

Po odchodu z této kapely jsem na muziku nezanevřel a dodnes na harmoniku hraji při různých setkáních a oslavách.

Zakladatel kapely Echo František Smejkal

Z HISTORIE

Kde a jak se bojovalo ve světové válce

1. Hrozně řádila válka v *Srbsku*. Srbové bojovali jako lvi proti přesile rakousko-maďarské a dvakrát zahnali rakouské a maďarské vojsko. Tu ukázala se slabost Rakousko-Uherska, jež proti počtem malému, ale chrabrému a pro svobodu vlasti nadšenému vojsku srbskému musilo povolati na pomoc Němce. Srbové pak podlehli přesile nepřátelské.

Vítězové mstili se na nich krutě. Nestačilo jim, že statisíce věrných synů a otců srbského národa vykrvácely na bojišti, mučili a týrali bezbranné starce a stařeny, ženy a děti, jež hromadně zabíjeli. Skoro čtvrtina chrabrého srbského národa byla vyhubena a země jeho vypleněna a zpustošena. Ale po těchto velikých obětech na krvi i státcích vzešla svoboda Jihoslovanů v novém samostatném a svobodném státě, spojující v celek Srby, Charváty a Slovinci.

2. *Rusům* přálo s počátku válečné štěstí; opanovali skoro celou Halič a Bukovinu a pronikli přes neschůdné hradby Karpat až do Uher, aniž by jim v tom Rakousko-Uhersko mohlo zabránit. Rakousko-Uhersko tu ukázalo opět svou slabost a musilo povolati na pomoc opět Němce, kteří donutili Rusy ustoupiti z dobytých zemí na vlastní půdu, kde byli vypuzeni z Polska. V rozeštvaném Rusku vypukla potom revoluce. Carská rodina zavražděna, ruská vojska odhodila zbraně a velká říše Ruská se rozpadla.

3. *Francie* hned na počátku světové války byla napadena Němci, kteří vnikli do severních jejích částí bezbrannou Belgií, jejíž nejdrahocennější památky dějinné a umělecké zničili, celou zemi vydrancovali a zpustošili hůř než divocí národové starého nebo středního věku. Hrdinský odpor statečných Francouzů, již proslavili se několika slavnými vítězstvími nad Němci, nemohl zameziti, aby krvelační Němci neobsadili a nezpustošili značnou část severní Francie. Na tomto bojišti došlo ke sbratření Francouzů s Čechoslováky, kteří účinně zasahovali do bojů za svobodu Francie a přispěli k několika slavným vítězstvím neobyčejnou statečností a neohrožeností.

Byla doba, v níž se Němci již těšili, že vítězoslavně vtáhnou do Paříže. Ale hrdinný odpor Francouzů, jež podporovali i Čechoslováci a Angličané, zmařil plán Němců. Zato Němci hubilí obsazená území střelbou z těžkých děl a letadel, jež vysílali až na Paříž a Londýn.

4. Urputné boje byly sváděny s *Itálií*, kde naši vojáci v první době mnoho vystáli. Rakousko proti ní nic nesvedlo a musilo povolati na pomoc Němce. Jimi plán Vlachů, aby se dostali do Terstu, byl zmařen.

Později štěstí válečné přálo Italiánům, s nimiž bojovaly i oddíly československých vojsk, jež přispívaly k jejich vítězství.

5. Ke skončení války přispěla nejvíce *Amerika*. Ve čtvrtém roce jejího trvání vystoupil na obranu pošlapané lidskosti šlechtivý prezident Spojených států severoamerických Wilson, aby Němce, kteří se pokládali za nepřemožitelné, pokořil. Poslední spásu hledali Němci v ponorkách, jimiž chtěli zničit Francii a Anglii. Američané zbudovali v nejkratší době válečné loďstvo, vyzbrojili milionové vojsko a převezli je i s děly a jinými prostředky válečnými a zásobami potravin bez úrazu do Francie. Ponorky, které měly spasiti Německo, staly se Němcům záhubou.

Němci, kteří před tím vítězili přesilou, počali nyní ustupovati. Musili opustiti obsazená území a stáhnouti se za Rýn.

V říjnu byl již každý přesvědčen o tom, že Německo válku prohrálo. Polsko prohlásilo se jako samostatný stát, v Záhřebě provolána samostatnost Srbů, Charvátů a Slovinců ve státě jihoslovanském a 28. října zřízen samostatný stát československý. Panovačným Němcům rakouským zůstaly jen země alpské. Maďarům zbyla jen část jimi obydlená. Válka učinila konec panství Němců a Maďarů nad slovanským obyvatelstvem.

*Nová knižnice učitelská, autor Klement David
Vydal Alois Šašek, nakladatel a knihkupec ve Velkém Meziříčí, 1920*

Paarové

Barokní architekturu i sochařství do Budišova přinesli Paarové. Tito významní majitelé zanechali na svém panství nesmazatelné stopy, o nichž bylo v Budišovském zpravodaji již mnohokrát pojednáno. Co pro Budišov Paarové udělali, víme. Odkud k nám přišli a kam až došli...

Paarové pocházejí z Bergama v Lombardii na severu Itálie. První doložená zmínka o tomto rodu pochází z poloviny 15. století, kdy tehdy žijící Zenio Scurrino používal k označení své osoby domicil „de Paare“ podle městečka, kde působil.

Mezi evropskou aristokratickou špičku je vyneslo provozování poštovní služby na počátku 16. století. Roku 1520 byl jmenován Martin Paar, sídlící v Prešpurku v Uhrách, nejvyšším poštmistrem. Poskytování poštovních služeb bylo v té době zřejmě výnosné. Byl přijat mezi uherskou šlechtu. Jeho synové Petr a Jan si podobně počínali v Nizozemí a ve Štýrsku. Jejich zásluhy ocenil císař Maxmilián II. 5. února 1574 přijetím do šlechtického stavu ve Svaté říši římské. Karel vévoda Štýrský jmenoval Jana 12. prosince 1596 nejvyšším dědičným poštmistrem ve své zemi. Janův syn Kryštof (†1636) pokračoval v aktivitách svého otce. Od Jana Jakuba Magnise koupil právo na provozování pošty v Uhrách, v Čechách a v Rakousku nad i pod Enží. Stejné právo mu bylo znovu potvrzeno pro Čechy v roce 1628, pro vnitřní Rakousko roku 1629 a pro Slezsko v roce 1630. Od té doby používají členové rodu titul *dědičný poštministr* a rodový senior se píše jako *nejvyšší dědičný poštministr*. Společenské postavení Paarů se upevnilo jejich přijetím do stavu svobodných pánů v roce 1606 a mezi říšské svobodné pány se počítají od 4. března 1623, kdy císař Ferdinand II. vydal listinu, potvrzující povýšení všem žijícím členům rodu.

V Čechách začal kupovat statky již Jan Kryštof Paar. Česká komora mu v roce 1624 prodala z konfiskací po Jetřichu Sekerkovi ze Sedčic statek Měcholupy u Žatce. V Praze na Hradčanech vlastnil dům. Dědicem Jana Kryštofa se stal syn Karel (†1669?), který krátce po smrti svého otce obdržel povýšení do říšského hraběcího stavu. Listina potvrzující tento akt byla vydána v Praze 21. října 1652 a 14. ledna 1654 následovalo potvrzení hraběcího stavu i pro Království české. Dne 2. srpna 1651 uzavírá sňatek s Františkou Polyxenou ze Švamberku (†1704), dědičkou statku Kestřany u Písku v jižních Čechách. Pokračovateli rodu byli Karlovi synové Karel Josef (20. 5. 1654–12. 5. 1725) a Josef Ignác (31. 5. 1660–22. 12. 1735).

Mladší z bratrů, Josef Ignác, pozdější rytíř Řádu Zlatého rouna (1731), se oženil s Marií Annou Františkou hraběnkou z Waldsteinu (12. 5. 1678–15. 6. 1744). Ta v roce 1717 získala statek v Budišově u Třebíče. Narodily se jim čtyři děti. Budišov dědí jediný žijící potomek Quido Josef Osvald. Protože Quido zemřel v roce 1746 bezdětný, vymírá s ním i moravská paarovská větev a panství dědí Quidův synovec Jan Václav Josef.

Čtyřadvacetiletý Karel Josef se oženil s Marií Renatou hraběnkou ze Sternbergu. V roce 1712 byl císařem přijat mezi rytíře Řádu Zlatého rouna. Stal se tak v historii rodu prvním nositelem tohoto vyznamenání, které dokazuje vynikající postavení Paarů u dvora. V roce 1722 prohlásil císař Karel VI. poštovní regál za výlučné rezervátní právo císařské a pošta byla převedena do režie státu. Paarové byli odškodněni roční rentou. Ale i po tom zůstala správa rakouského poštovníctví dalších téměř sto let v jejich rukou. Od té doby používá hlava rodu čestný titul *Nejvyšší říšský dvorský a generální dědičný*

zemí poštmistr (po roce 1806, kdy zanikla Svátá říše římská národu německého, bylo vypuštěno slovo „říšský“).

Karel Josef hrabě Paar koupil v roce 1722 od Leopolda Věžníka z Věžníků panství Zdechovice nedaleko Přelouče. Jeho synové Jan Adam (7. 11. 1680–3. 5. 1737) a Jan Leopold (4. 7. 1693–25. 6. 1741), dědicové Zdechovic, drželi statek společně. Jan Adam, ženatý s Marií Josefou Antonií hraběnkou z Oettingen-Spielbergu (17. 1. 1686–22. 3. 1771) neměl potomky. Jan Leopold se v roce 1715 oženil s šestnáctiletou Marií Terezií hraběnkou ze Sternbergu (1699–31. 3. 1761), která přinesla do manželství značný majetek. Jednalo se především o Bechyni v jižních Čechách (kdysi sídlo Petra Voka z Rožmbeka) a Vysoké Veselí v Čechách východních. Dále i Vršovice u Prahy.

Znak Paarů na věži budišovského kostela

Jediným dospělou se doživším synem Jana Leopolda byl Jan Václav (7. 8. 1719–4. 7. 1792). Do manželství vstoupil 17. dubna 1743 s Antonií hraběnkou Esterházyovou z Galanthy (31. 3. 1719–12. 3. 1771). Po otci zdědil Zdechovice, po matce Bechyni, Smiřice, Vysoké Veselí, Vršovice a po strýci Quidovi získal Budišov, který v roce 1768 postoupil Františku Josefu svobodnému pánu Jungwirthovi, od něhož v téže roce koupil Kardašovu Řečici. Tímto převodem je působení Paarů v Budišově ukončeno.

Neblahé válečné zkušenosti Rakouska s pruskou expanzí do střední Evropy donutily císaře Josefa II. k rozhodnutí o stavbě královské komory i panství Smiřice. Umožněním tohoto prodeje byl císař Janu Václavu Paarovi zavázán a vyznamenal ho velkokřížem uherského Řádu sv. Štěpána. Jan Václav hrabě Paar byl 1. srpna 1769 povýšen do knížecího stavu v Království českém. Právo prvorozenství s povýšením spojené znamenalo, že nositelem titulu *kníže* byl pouze jeden člen rodu (hlava rodu, senior rodu) a ostatní i nadále byli hrabaty, či hraběnkami. Potvrzení říšského knížecího stavu obdržel Jan Václav Paar 5. srpna 1769. Získání knížecí koruny se stalo výrazným a již obtížně překonatelným završením třisetletého dějinného směřování Paarů. Pro samotného Jana Václava to znamenalo významné upevnění pozic v šlechtické hierarchii nejen v Čechách.

Následníkem Jana Václava a druhým knížetem v rodě Paarů se stal jeho jediný syn Václav (27. 1. 1744–22. 11. 1812). Do manželství vstoupil 17. ledna 1768 s Marií Antonií princeznou z Liechtensteinu (13. 6. 1749–28. 5. 1813). Ke Kardašově Řečici připojil v roce 1793 Pluhův Ždár. Za dva roky nato koupil a spojil s Vršovicemi Nusle u Prahy. Díky pohnuté době napoleonských válek byli synové Václava převážně vojáci. Nejstarší Václav (18. 1. 1770–30. 4. 1800) padl jako hejtman granátníků pěšího pluku v Itálii. Jan (12. 4. 1780–23. 10. 1839) sloužil v hodnosti plukovníka jako pobočník polního maršála Karla knížete ze Schwarzenbergu. Účastnil se řady významných bitev a za prokázanou statečnost mu byl v roce 1814 udělen rytířský kříž vojenského Řádu Marie Terezie. Ludvík (2. 9. 1783–17. 10. 1849) se stal majorem. Mikuláš (10. 10. 1785–2. 8. 1824) vstoupil do řádu sv. Jana Jeruzalémského. Jediný ze synů Jana Václava, který měl potomky, byl Jan Karel (15. 6. 1773–30. 12. 1819), potomní 3. kníže Paar. I on byl vojákem a zúčastnil se bojů proti Turkům a proti Francii a obdržel rytířský kříž Řádu Marie Terezie. V roce 1805 se oženil s Marií Aloisií Quidobaldinou hraběnkou Cavriani (16. 10. 1783–2. 3. 1861).

Když kníže Jan Karel zemřel, byl nejstarší ze čtyř synů Karel (6. 1. 1806–17. 1. 1881) nezletilý. Mladší Alfréd (30. 12. 1806–26. 4. 1885) později sloužil v rakouské armádě a nakonec se stal polním podmaršálkem. Václav (1. 11. 1810–12. 11. 1890) byl stejně jako bratr Alfréd svobodný. Nejmladší Ludvík (26. 3. 1817–6. 1. 1893) se uplatnil v diplomatických službách. Oženil se 14. června 1858 s Marií Annou hraběnkou Esterházyovou z Galanthy (31. 5. 1834–1. 11. 1863) a měl s ní syny Ludvíka (1. 2. 1859 až 11. 1. 1912) a Karla (18. 10. 1863–1894), kteří zemřeli bezdětní.

Vraťme se k nejstaršímu Karlovi. Stal se 4. knížetem z Paarů. V roce 1832 se ve Vídni oženil s Idou Marií Leopoldinou princeznou z Liechtensteinu (12. 9. 1811–27. 6. 1884) se kterou měl jedenáct dětí. V roce 1862 se stal nositelem Řádu Zlatého rouna. Děti knížete Karla Paara: Quidobaldina (5. 7. 1833–1904), Karel Jan Václav (7. 7. 1834 až 21. 4. 1917), Eleonora (1. 7. 1835–16. 3. 1913), Rudolf Jan (17. 8. 1836–14. 9. 1873),

Eduard (5. 12. 1837–1919), Josefína (1. 1. 1839–1916), Alois (19. 11. 1840–1909), Františka (10. 5. 1842–4. 2. 1881), Marie (8. 9. 1843–1914), Leontýna (5. 11. 1844 až 1912) a Sofie (12. 5. 1850–1874).

Nejstarší ze synů Karla knížete Paara Karel Jan Václav, 5. kníže Paar, vstoupil 28. května 1886 do stavu manželského s Leopoldinou markraběnkou Pallavicini (7. 10. 1845–26. 10. 1928). Narodilo se jim šest dětí. V roce 1896 císař vyznamenal Karla Jana Řádem Zlatého rouna a v roce 1905 mu udělil predikát „Durchlaucht“ (Jasnost).

Děti: Ida Marie (1. 3. 1867–9. 8. 1945), Gabriela (22. 8. 1869–11. 2. 1945), Václav (5. 9. 1878–14. 11. 1964), Alexander (1. 4. 1882–15. 11. 1955) a Eduard (16. 12. 1884 až 16. 8. 1945) zůstali svobodní. Nejstarší z bratrů Alfons hrabě Paar (14. 5. 1868 až 22. 9. 1903) uzavřel 23. května 1901 sňatek s Eleonorou princeznou z Windischgrätzu (17. 10. 1878–2. 1. 1977). Zemřel dva a půl roku po svatbě, zanechal manželku, očekávající narození dítěte. Tři měsíce po smrti otce přišel na svět syn, který obdržel jméno po otci – Alfons (15. 12. 1903–20. 4. 1979).

V roce 1917 zemřel 5. kníže Karel Jan a jeho čtrnáctiletý vnuk Alfons se stal 6. knížetem z Paaru. Po absolvování právnické fakulty Univerzity Karlovy se v roce 1930 ujal rodinného majetku výrazně ztenčeného pozemkovými reformami. Sňatek se Sophií hraběnkou Schlitzovou z Gurtzu (*13. 5. 1906) uzavřel 15. září 1931. Z manželství se narodili dva synové a dcera. Alfons Václav (*31. 5. 1932), nyníjší 7. kníže Paar, Karel Eduard (nar. 4. 1. 1934) a Eleonora Markéta (*11. 5. 1937). Karel Eduard se stal profesním rytířem Suverénního řádu Maltézských rytířů a v letech 1981–1988 českým velkopřevorem v exilu. V roce 1989 byl povolán do Svrchované rady v Římě. Českým velkopřevorem byl zvolen v březnu 2004.

Dcera knížete Alfonse Václava, Desirée (*8. 11. 1969). Pokračovatelem rodu a budoucím 8. knížetem z Paaru je Hubertus Carl (*11. 12. 1971).

Vysvětlivky

Řád Zlatého rouna – rytířský řád založený roku 1430 jako spolek rytířů organizovaný po vzoru duchovních rytířských řádů. Řád sdružuje všechny své členy jako nerozlučný svazek. Všichni jeho členové mají stejná práva a mají se k sobě chovat bratrsky. Při všech slavnostech u dvora mají přednost a právo nadřazenosti s výjimkou korunovaných hlav. Řádoví rytíři byli osvobozeni od všech poplatků a podléhali jediné soudní pravomoci, a to jurisdikci řádu samého. Řádový odznak je na řetězu zavěšená beráncí kůže.

predikát – šlechtický titul, přídomek

domicil – trvalé bydliště

rezervátní právo – výhradní právo, výsada

poštovní regál – poštovní právo

*Podle PhDr. Marie Mžýkové, Csc.
Knížecí rod Paarů v Čechách
Revue Cour d'honneur, č. III/99
zpracoval Karel Pavlíček*

Prospectus Oppidis eius Ecclie Paroch. Tasoviensis SS. Princ. Apost. Petri & Pauli in Dño Illm. DD. Franc. Jos. L. B. A. Jungvirth & excus. mpen. Franc. Aloy. Gold. Patrici Olom. & Civ. Administr. Curati loci. Año 1783. J. Strčanovský inv.

podle rytiny Jana Strčanovského
Zleva: Bývalý kostel sv. Václava (byl zrušen r. 1784 a pobořen);
kostel sv. Petra a Pavla a fara

Vzpomínka

V letošním roce vzpomeneme 95. výročí narození a 15 let od úmrtí P. Jana Slabého. Po vysvěcení 5. července 1936 nastupuje do Ivančic, kde zastával nejprve místo kaplana a od roku 1943 zde byl knězem. Po odchodu z Ivančic v roce 1962 krátce působí v Tasovicích a Tuřanech a ještě v témže roce, přesněji 4. 10. 1962, nastupuje do Urbanova u Telče, kde působí do 17. 2. 1972, kdy odchází do Budišova. Zemřel 21. února 1993 v klášteře Boromejek ve Znojmě-Hradišti.

Na všech těchto místech zanechal nesmazatelné stopy. V rámci těchto vzpomínek otiskujeme několik dosud neznámých fotografií a tři listiny adresované P. Janu Slabému, jež nám zaslali přátelé z Ivančic.

vlevo Jan Slabý

Se svými rodiči

P. Jan Slabý, druhý zprava

Kapitulní vikář, prelát Ludvík Horký (uprostřed) vedl brněnskou diecézi v době, kdy brněnské biskupství nemělo v letech 1972 – 1990 svého biskupa. Zemřel ve věku nedožitých 95 let, 5. ledna 2008

S brněnským biskupem Dr. Karlem Skoupým
Dr. Karel Skoupý (1886 – 1972) byl 12. sídelním biskupem brněnské diecéze, v jejímž
čele stál v letech 1946 – 1972.

29. VI. 1948
V BRNĚ dne _____ 1948

Důstojný pane,

Je jisté též Vaším největším přáním, aby v našich městech a vesnicích zavládl opravdový duch jednoty, spolupráce, vzájemné úcty a porozumění. Vždyť jedině za těchto předpokladů můžeme dosáhnout lepšího a radostnějšího života a toho, aby se všichni lidé cítili opravdu šťastní a spokojeni.

Všechno to je naším úkolem, před kterým stojíme. Potřebujeme pomoci všech lidí dobré vůle a věříme, že tak tento vznešený úkol splníme.

Potřebujeme vědět, kde jsou kořeny zla, rozporů a špatné práce na vesnicích, právě tak, jako potřebujeme znát dobré příklady pro povzbuzení slabých.

Obracíme se proto na Vás, důstojný pane, abyste nám i Vy v této práci pomohli. Věříme, že naši žádosti vyhovíte a že nám napíšete svůj názor na situaci v obcích Vaší farnosti, že nám sdělíte, co po Vašem soudu je třeba zařídít, udělat, kde jsou příčiny různých těžkostí, co Vy s Vašeho hlediska považujete za správné a co za nesprávné, co je třeba zlepšit a že nám pošlete své návrhy.

Přispějete tak k zjednáni nápravy všude tam, kde dosud nepochopili, že jedině spolupráce a jednota je základem šťastného a spokojeného života.

Děkujeme za plné pochopení.

Veledůstojný pane děkane,

protože domácí produkce obilí a ostatních zemědělských plodin a spravedlivé jejich rozdělení všemu obyvatelstvu má velký vliv na zvýšení životní úrovně našeho lidu, rozhodly se všechny úřady a instituce v našem kraji zasaditi se o u r y c h l e n ý v ý m l a t a v ý k u p o b i l í .

K této akci se dnes připojily všechny organizace, které mají vliv na československého občana na našem venkově.

Jednou z velmi významných organizací je římsko-katolická církev a bude výrazem ochoty k poctivé spolupráci s lidově demokratickou republikou, připojí-li se též k akci.

Vracíme se proto, veledůstojný pane, na Vás se zdvořile žádostí, abyste upozornil duchovní svého děkanství na důležitost naší akce a žádáme Vás zdvořile, abyste zároveň na ně působil, aby projevili žádoucí zájem o akci tím, že by laskavým a povzbudivým slovem před, při nebo po kázání vedli věřící k rychlému výstupu a k řádnému urychlenému odvozu předepsaných kontingentů do hospodářských družstev, aby mohla býti úroda spravedlivě rozdělena všem poctivým občanům našeho státu, dále tím, že by nabádali ostatní obyvatelstvo k pomoci zemědělcům. Nechť duchovní sledují činnost místní mimořádné vyživovací komise a jsou jí po případě nápomocni radou.

Jame přesvědčeni, že duchovenstvo našeho kraje najde pochopení pro naši akci, že vyjádří svou lásku k národu a vlasti svým zapojením do ní a bude tím pokračovati v tradici našich vlasteneckých kněží, což by mohlo býti jedním z důležitých faktorů klidného a šťastného života v našich zemích.

Ant. Urban

JIHOMORAVSKÝ KRAJSKÝ NÁRODNÍ VÝBOR BRNO

ODBOR ŠKOLSTVÍ A KULTURY

Čís. škol/církv/ 766/62/463/1

V Brně dne 29. června 1962

Pen
Jan S l a b ý
farář

I v a n ě i c e
okr. Brno-venkov

Jihomoravský krajský národní výbor odbor školství a kultury v Brně byl informován, že proti Vám bylo vedeno vyšetřování, jehož výsledky byly zhodnoceny okresní prokuraturou v Brně, odborem školství a kultury ONV Brno-venkov v Brně a odborem školství a kultury Jihomoravského KNV v Brně.- Závěrem bylo konstatováno, že jste až do r. 1959 udržoval spojení s pracovníci jednoho vyslanectví v Praze a poskytoval jí takové informace o církevních a náboženských poměrech u nás, které poškozovaly dobrou pověst naší republiky. Dále, že jste po několik let až dosud poslouchal relace nepřátelské vysílací stanice "Svobodná Evropa", hovořil o nich s kooperátorem farního úřadu, ačkoliv je všeobecně známo, že tato rozhlasová stanice je nástrojem studené války a boje proti našemu společenství zřízení, mírového usilí našeho lidu a našich spojenců.- Tyto a další skutečnosti byly potvrzeny i Vaší písemnou výpovědí při vyšetřování z poslední doby.

Na základě shora uvedeného nespĺňujete v současné době podmínky stanovené ustanovením § 7 vlád. nař. čís. 219 /49 Sb. k zůstávání funkce správce farnosti a k výkonu veřejné duchovenenské činnosti.

V důsledku toho Jihomoravský krajský národní výbor odbor školství a kultury v Brně ve smyslu § 18 cit. vlád. nař. odvolává státní souhlas k ustanovení a působení ve veřejné duchovní správě, který Vám byl udělen podle § 17 téhož vlád. nař. pro Vaši funkci ve farnosti v Ivančicích, s účinností od 1.8.1962, s nárokem na osobní požitky do 19.8.1962. Do této lhůty je započten alikvotní díl Vaší řádné dovolené na zotavenou v r. 1962.

O tomto rozhodnutí je zároveň informována kapitulní konsistoř v Brně.

Proti tomuto rozhodnutí můžete podat do 15 dnů ode dne jeho doručení počítajíc odvolání ke školské a kulturní komisi Jihomoravského krajského národního výboru v Brně cestou odboru školství a kultury ONV Brno-venkov v Brně. Odvolání nemá odkladného účinku.

obm. čís. 2/762

Tajemník pro věci církevní:
K. Mina

Handwritten signature

Michael Florian: Svatý Josef

MILOST VÁM A POKOJ OD BOHA
OTCE NÁŠEHO, A OD PÁNA
JEŽIŠE KRISTA

Děkuji Bohu, kdykoliv si na vás vzpomenu.
A vždycky při svých modlitbách s radostí
se modlím za vás vroucně aby vaše láska víc
a více vzrůstala...

[Z listu sv. Pavla Filipanóm, 1, 1-9]

Sděluji vám, že jsem byl přeložen
z Urbanova do Budišova v okrese
Třebíč, kam jsem s rodiči přesídlil.
Přijměte tuto zprávu i s přáním
požehnaných velikonočních
svátků L. P. 1972

váš Jan Slabý

duchovní správce, Budišov, okr. Třebíč

☉ NEBESKÝ OTČE,
TYS MĚ BEZ MÝCH
ZÁSLUH VYVOLIL
K ÚČASTI NA
VĚČNÉM KRISTOVĚ
KNEŽSTVÍ
A K SLUŽBĚ VE SVĚ
CÍRKVI, DOKONEJ
SVOU MILOSTÍ
COS VE MNĚ
ZAPOČAL...

☉ P. JAN SLABÝ
BUDIŠOV U TŘEBÍČE

5. ČERVENCE
1936 ☉ 1986

50

BOHU DÍKY!

☉ DĚKUJI
NÁŠEMU PÁNU,
KTERÝ MI DAL
SÍLU,
KRISTU JEŽIŠI,
ŽE MĚ UZNAL
ZA HODNĚHO
SVĚ DŮVĚRY,
ABY MI MOHL
SVĚŘIT
TUTO SLUŽBU...

☉ 1. TIM. 1, 12
☉ ŘÍMSKÝ MISÁL

Otevření kamenolomu u Kojatína

V začátku 2. světové války došlo k zabránění naší republiky a jejích vojenských objektů německou armádou, což mělo za následek, kromě jiného, i vypsání povinných dodávek potravin. V německé říši odcházely do války starší i mladší ročníky chlapců. Jejich odchod se začal projevovat nedostatkem pracovní síly v Německu. Po domluvě s naší vládou je začali nahrazovat naši muži a ženy ročníku 1921, 1922 a později i část ročníku 1924. Muži pracovali, podle vzdělání, hlavně na stavbě dálnice a v továrnách na výrobu vojenských součástek, ženy se podílely na šití oblečení a bot pro armádu, též při výrobě munice.

Na začátku války navštívil pan Dvořák z Pozďatína pana Svobodu ve Spáleném Dvoře. Účelem této návštěvy bylo otevření kamenného lomu na pozemku pana Svobody. Kámen se měl opracovávat na určitou velikost a měli zde být zaměstnáni vedle kameníků a střeľmistra i kovář, který zde měl vykovávat železné špice určené k těžbě kamene. Za vytěžený kámen, který bude sloužit pro různé stavby v Německu, měl pan Svoboda dostávat pravidelnou částku. K dohodě nakonec došlo.

Po vyměření místa těžby kamene, ubikací pro zaměstnance, kovárny, skladiště nářadí a kanceláře vedoucího mistra, přijel vlak se třemi vagony potřebného materiálu a nářadí. Začalo se stavbou kolejnic a rampy, na kterou se měl vytěžený kámen dopravovat pomocí vozíků, ze kterých se přemísťoval přímo do přistavených vagonů. Z dovezených dílů se postavily tři větší chaty pro zaměstnance, kteří pocházeli ze širokého okolí.

Bohumír Eichler čtvrtý zprava

Vrtalo se ručně. Jeden zaměstnanec držel nebozez a druhý klepal palicí, po určité době se vystřídali. Opracovaný kámen, podle určení mistra, se na vozíky dopravoval pomocí kladky, kde se lano napínalo ručně. Naplněné vozíky se dopravily na rampu a až zde byl určitý počet kvádrů, pan Dvořák objednal vagony, které u lomu přistavil vlak jedoucí ze Studence do Velkého Meziříčí. Po odepnutí dvou z nich vlak odjel a za dvě hodiny, když se vracel, musely být naloženy. Poté je lokomotiva tlačila před sebou až do Studence, kde byly zařazeny do soupravy směřující do Německé říše (lomů, podobných tomu u Kojatína, bylo na Moravě několik). Vytěžený kámen měl různé tvary, dokonce se lámaly i kostky na dláždění silnic. Z vyprávění pana Kubiše ze Spáleného Dvora, který byl nasazen na nucené práce v Reichu, blízko Mnichova, jsem se dozvěděl, že kostkami z kojatínského lomu zde dláždili silnici.

Během rozsáhlé těžby kamene se kameníci dostávali do stále větší hloubky, což mělo za následek vytékání vody z několika podzemních pramenů, která se musela před započatím těžby pomocí čerpadla poháněného naftovým motorem odčerpávat.

S koncem války byly práce v kamenolomu zastaveny. Ubikace odvezla firma, která je postavila, kovářské nářadí a kolejnice byly rozkradeny a kamenolom se pomalu začal naplňovat vodou. Toho využili zemědělci z pozdátečského družstva, jimž voda sloužila pro napájení dobytka. Za minulého režimu sloužil zatopený lom, v jehož okolí mezitím vyrostly břízy (odtud název tohoto území V březách) ke koupání a několikametrové vodní hloubky využili brněnští svazarmovští potápěči, kteří lom a jeho okolí zabrali a na stromy umístili cedule Vstup zakázán! a Výcvikový prostor.

Dnes se zatopený lom i s okolními poli navrátil právoplatnému majiteli a ten i přes to, že se objevilo několik zájemců, kteří zde chtěli obnovit těžbu nebo postavit rekreační chaty, o odprodeji neuvažuje.

František Smejkal

Kdo to byli Jan a Miluláš Sokolové z Lamberka?

Jan Sokol z Lamberka byl statečný a obratný válečník předhusitské doby, majitel „sokolího hnízda“ hradu Lamberk, dnes zříceniny u obce Březník. Krize, která prostupovala koncem 14. a začátkem 15. stol. Evropou, hospodářské, politické, sociální a náboženské rozpory se zde odrážejí v boji o zachování a udržení práv, majetku a postavení. Z jedné strany doléhá na malé zemany a rytíře moc církve a z druhé moc vysoké šlechty. Jan Sokol byl řadu let ve službách krále Václava IV. Když byl Václav roku 1394 panskou jednotou uvězněn, postavil se Jan Sokol proti spiknutí a podílel se na osvobození krále. Stejně tak i v roce 1402, kdy krále Václava věznil Zikmund a kdy vzplanuly boje mezi přívrženci Václavovými a Zikmundovými, zůstal Jan Sokol na straně Václava IV. V rámci těchto bojů se podílel na likvidování statků jeho odpůrců, zejména biskupa olomouckého, a dobyl hrad Náměšť. Díky této své činnosti se stává postrachem církve a šlechty a nepřátelští stavové vidí v těchto bojovnících jen lapky. Jan Sokol se na svém hradu Lamberku zdržoval jen málo. Toho v jeho nepřítomnosti využila vojenská čeládka, která z tohoto hradu podnikala loupeživé výpravy, za které byl Jan Sokol, který o ničem nevěděl, později souzen.

Zřícenina Lamberka

V roce 1404 se Jan Sokol, spolu se svým statečným přítelem Hynkem z Kunštátu a Jevišovic, zvaným Suchý Čert, majitelem hradu Rabštejn (dnes zřícenina u Dukovan), proslavil při obraně Znojma. Zde se ubránili mnohonásobné přesile vojsk krále Zikmunda a vévody Albrechta. Tam poprvé Jan Sokol použil obrněných vozů, děl a praků. Hynek z Kunštátu zemřel přirozenou smrtí v roce 1408.

Zřícenina Rabštejna

Král Václav IV. pověřil v roce 1410 Jana Sokola sestavením praporu bojovníků (dostal název Česká a moravská korouhev) na pomoc Polákům proti německým rytířům. Mezi českými a moravskými bojovníky byli i Jan Žižka z Trocnova, kterému již dříve byl Jan Sokol učitelem válečného umění, a poslední člen Lomnického rodu na Budišově, Budiš z Budišova. Bitva u Tannebergu či Grunnwaldu 15. 7. 1410 znamenala zničující porážku

německého rytířského řádu. Prapor, kterému Jan Sokol velel, byl čtvrtým v pořadí bitvy a sám Sokol v ní byl poradcem v suitě polského krále Vladislava. Po dobytí vodní pevnosti hradu Radzinu byl tento hrad dán Janu Sokolovi pod správu. V posádce hradu byl, vedle českých a moravských bojovníků, i Jan Žižka.

Oblíbenost Jana Sokola pro jeho znamenité ctnosti, věrnost a rytířskou odvahu u polského krále, kterému byl Jan Sokol ze všech Čechů nejmilejší, byla trnem v oku některým zpátečnickým silám. Byl pozván na hostinu, kde po požití otrávené ryby, na podzim 1410, zemřel. Jan Sokol z Lamberka byl jednou z největších rytířských postav svého kraje.

Na důkaz vděčnosti a oddanosti se polský král Vladislav s otcovskou péčí ujal synů Jana Sokola, Mikuláše a Jaroslava, dohlížel na jejich výchovu na královském hradě Wawelu a na univerzitě v Krakově. Oba bratři se zdokonalovali v latinském a německém jazyce a cvičili se v různých dovednostech.

Poté se oba stali čelnými husitskými hejtmany a současně blízkými druhy Jana Žižky z Trocnova. Po jeho smrti v roce 1424 byl Mikuláš Sokol z Lamberka zvolen vůdcem sirotků. Roku 1434 byl Mikuláš za stav rytířský zvolen na sněm do Řezna a v roce 1435 byl povolán na sněm brněnský. Od roku 1441 se Mikuláš z Lamberka stal v Uhrách tajným radou ovdovělé královny Alžběty. Zemřel v roce 1446.

Tímto textem jsem chtěl ukázat, jak se dokázali prosadit členové rodu jednoho malého hradu v našem okolí.

Podle Jiřího Lysáka zpracoval Josef Mikulášek

Z BUDIŠOVA A OKOLÍ

Příroda v nás a kolem nás aneb

Školní zahrada a školní pozemek jako přírodní učebna pro lidičky od 0 do 100 let

Začátkem září 2007 požádala ZŠ Budišov MŠMT o poskytnutí finanční dotace, která by nám usnadnila vybudování přírodní učebny v okolí budovy ZŠ. Naše škola má překrásné okolí, které je škoda nevyužít k výuce ve dnech, kdy se to samo nabízí. K naší veliké radosti nám byla dotace poskytnuta (v kraji Vysočina měly takové štěstí pouze tři ZŠ). Tak jsme získali téměř 100 000 Kč na stavbu dřevěného zastřešeného altánu, na dřevěné informační tabule pro malou školní naučnou stezku, na stoly, lavice a mobilní školní tabuli, na odpadkové koše pro tříděný odpad a na nářadí a zahradnické potřeby, bez kterých se neobejdeme při práci na novém školním pozemku.

Sehnat co nejlevněji vše, co je k tomuto projektu třeba, byla priorita číslo jedna. Sama bych to jistě nezvládla, proto velmi děkuji všem kolegům, které myšlenka přírodní učebny také nadchla, za pomoc. Poděkování patří též OÚ Budišov, který nás v této aktivitě velmi podporuje. Moje největší poděkování však patří manželovi, který pečlivě hledal různé výrobce na internetu, navrhl altán a konzultoval jeho výrobu s truhlářem panem Rybníčkem, se slevou sehnal holandský šindel, klempířské svody i nátěry a v mrazu se mnou vytyčoval umístění betonových patek pod altán. Ty nám zabetonovaly

Technické služby Budišov. V jarních měsících, jakmile nám začne přát počasí, vše postavíme. Opět bychom chtěli požádat rodiče a přátele školy o pomoc při stavbě altánu. Už jednou jsme pomoci veřejnosti využili a výsledkem je krásný nový školní pozemek. Ostatní, méně fyzicky náročné činnosti, s dětmi zvládneme sami. Pokud se budou děti na výstavbě přírodní učebny podílet, vytvoří si k ní úplně jiný vztah. Všichni se už těšíme, až začnou teplejší dny vhodné pro výuku venku a až se široké veřejnosti pochlubíme naší pestřejší přírodní učebnou.

Nemohu si odpustit zmínku o tom, jak tento nápad vůbec vznikl. Středisko Chaloupky u Kněžic, které se zabývá environmentálním vzděláváním, pořádá výjezdy takzvaného Toulavého autobusu, se kterým se každoročně vydávají učitelé pěstitelských činností a přírodopisu do jednoho z krajů České republiky. Během minulých dvou let jsem měla to štěstí prožít dva krásné podzimní víkendy s partou zapálených lidí a navštívit mnoho škol a jejich školní zahrady.

A to byla právě ta motivace a inspirace, která mi chyběla k tomu, abych začala na této myšlence pracovat. Velkou oporou mi byli i žáci naší ZŠ, kterým se idea venkovní výuky také líbila. Mnohé si navrhli vlastně sami, jejich návrhy byly součástí žádosti o finanční příspěvek. Rozhodně si nechceme nechat přírodní učebnu vybudovat podle návrhu architekta.

Držte nám pěsti a přijďte se k nám určitě podívat!

Jana Janová, ZŠ Budišov

Adopce na dálku

Již druhým rokem je naše škola součástí projektu ADOPCE NA DÁLKU. Adoptovali jsme zambijskou dívku Esther Moyo, která se narodila 1. října 1995, takže v letošním roce oslaví své 13. narozeniny. Esther pochází ze Zimbabwe, ale po smrti matky se v roce 2003 se svými sourozenci přestěhovala k tetě do Zambie.

Esther pomáhá při různých nejen domácích pracích a kromě různých aktivit chodí také do školy. A to právě díky naší adopci, která jí zlepšuje podmínky pro studium. Děti, žijící v diecézi Solwezi, navštěvují ZŠ St. Charles, kde se učí nejen číst, psát a počítat, ale především si osvojují základní hygienické návyky, hledají si své postavení ve společnosti a také se zde mohou věnovat zájmovým činnostem, které je baví. Děti, které nejsou příliš zdatné v angličtině, jež se povinně učí již od 1. třídy, mají k dispozici sociální pracovníky.

Ti jim pomáhají se psaním domácích úkolů nebo s psaním dopisů pro své adoptivní rodiče. Nám Esther, za pomoci sociální pracovnice, paní Chimpuku, poslala již tři dopisy, doplněné obrázky. My jí kromě dopisů posíláme drobné dárečky, jako papírová pravítka, fotografie, pohlednice, bločky a samolepky.

Esther má díky nám zajištěnou pravidelnou distribuci školních pomůcek, uniformu a zaplacené školné. V rozvojových zemích Afriky není bohužel školství bezplatné, tak jako je tomu třeba v evropských státech. Roční příspěvek na dítě je 5000 Kč. Necelou polovinu financí jsme získali prodejem výrobků na Vánočním jarmarku a zbývající téměř 3000 Kč budou uhrazeny ze sběru léčivých bylin.

Kromě nás, lidí s úmyslem pomáhat, pomáhá v rozvojových zemích také ambasáda ČR, která podpořila školu nákupem knih, školních pomůcek a map.

Arcidiecézní charita v Praze ve spolupráci se školou St. Charles uspořádala již po několikáté vzdělávací setkání žáků, kde se žáci pod vedením pracovníků této organizace zabývají především onemocněními, která jsou typická pro africké prostředí, jako malárie, cholera, pohlavní nemoci včetně AIDS, a dívky 4.–6. třídy se vzdělávají zejména v oblasti dospívání a těhotenství, protože za poslední rok se staly matkami tři dívky mladší 15 let a rozhodně je na místě, aby dívky v tématice plánovaného rodičovství byly co nejvíce zasvěceny.

Nejen Estherka, ale i ostatní děti ze Zambie mívají sny o vzdělání a častokrát si představují svoji budoucnost jinak, než tomu následně je, a právě my všichni jim můžeme pomoci realizovat jejich potřeby tak, aby počet nově adoptovaných dětí převýšil těch loňských 51 a celkový počet studentů neustále narůstal.

Děkujeme všem, kteří náš projekt podporují, a doufáme, že během naší doposud zdárné pokračující pomoci získá Esther nejen dobré vzdělání, ale i uplatnění ve svém životě, a že její budoucnost bude alespoň zčásti podobná té z jejich snů.

Barbora Pavlatovská

Reklamní tiskoviny

S reklamními tiskovinami se setkáme asi všichni. Někteří možná reklamní nabídky pečlivě prolistují, porovnají ceny a rovnou vyrazí k příslušnému prodejci učinit super výhodný nákup. Mnozí se doručování reklamy brání a vylepením patřičné nálepky to dají doručovateli najevo. Někteří možná tyto reklamy z praktických důvodů vítají jako vhodný materiál pro podpalování v kamnech, neboť tištěné noviny jsou stále dražší a ne každý je denně odebírá. Víím, že v mnohých bytovkách a panelácích jsou u poštovních schránek přichystány krabice a lidé vhazují reklamy přímo do nich. Jak jepičí je život takových tiskovin!

Již vás někdy napadlo, zejména když jste vybírali svoji novinovou schránku, kolik reklamních tiskovin dostanete za celý rok? Odpověď na tuto otázku jsem zjišťoval v průběhu celého roku 2007. Následující údaje byly zjišťovány v Kamenné, ale vzhledem ke stejné doručovací poště si troufám tvrdit, že i na celém Budišovsku jsou tyto údaje s minimální odchylkou shodné.

V loňském roce bylo do každé poštovní schránky doručeno 667 různých reklam, a to od černobílého lístku formátu pohlednice (obvykle oznamující pojizdny prodej) až po sešit formátu A4 o rozsahu 36 barevných stran (některého z hypermarketů). Co do hmotnosti to bylo 9,43 kg a co do objemu 20 litrů! Při odhadovaném počtu 400 domácností to může činit pouze v Budišově, včetně Mihoukovic a Kundelova, ročně asi 4 tuny papíru o objemu 8 m³. Když se podíváme na celou Českou republiku, lze odhadovat při počtu asi 2,5 milionu domácností ročně 24 000 tun papíru o objemu 50 000 m³, tj. plocha hektaru pokrytá do výšky 5 metrů.

Když se podíváme na strukturu reklamy znázorněnou v následujícím grafu, převažují podle hmotnosti v drtivé většině 79 % supermarkety a prodejci spotřební elektrotechniky. Statistika čísel nám přináší i celkem nepřekvapující skutečnost. Rok 2007 nebyl rokem volebním, proto nám voličům neměli politici, s výjimkou dvou případů, co sdělit...

Celkový přehled reklamních tiskovin – seřazeno dle hmotnosti			
Prodejce	Druh	Hmotnost	Počet
		dkg	ks
Globus	supermarket	325	84
Hypernova	supermarket	160	62
Plus	supermarket	88	55
Elektro Spáčil	elektro	43	30
Penny Market	supermarket	41	31
Rosmann	drogerie	40	23
Kraj Vysočina	samospráva	35	12
Proton	elektro	31	12
nábytek - různí	nábytek	25	36
Elektronics	elektro	22	11
MAG	elektro	19	31
elektro - různí	elektro	16	24
pojízdný prodej - různí	pojízdný prodej	10	59
Brněnka	potraviny	8	12
okna, dveře - různí	okna, dveře	7	30
jenodenní zájezdy - různí	zájezdy	7	18
Koberce Trend	koberce	3	13
politická agitace - různí	politika	2	2
ostatní	ostatní	61	122
Celkem		943	667

Ladislav Eichler ml.

Tak nevím

Zřejmě stárnu a přestávám rozumět současné době. Když jsem začala chodit do školy, postupně jsem se seznamovala s novými věcmi. Za to, že můžeme vyrůstat v míru, vděčíme našemu velkému příteli SSSR. Ježíšek neexistuje, stromeček a dárky nám přinese Děda Mráz nebo rodiče a ostatní příbuzenstvo. Pohádky, kde se děti před spaním modlí a ochraňuje je andělíček strážný, vyšly z módy. Timur a jeho parta byli náš vzor. Stát se pionýrem náš cíl. Soudruzi a soudružky učitelé nás učili, jak správně socialisticky pracovat a žít. Rok 1968 přinesl změnu. Děda Mráz odjel do Ruska a vrátil se Ježíšek. Páni a paní učitelky nám vysvětlili, jak je to se vpádem okupačních vojsk. Pak v roce 1969 už opět soudružky a soudruzi učitelé nám vysvětlili, že naši přátelé ze SSSR nám pomohli potlačit kontrarevoluci. Hurá, znovu jsme budovali socialismus. Jak jsem dorůstala, učila jsem se, že je lépe moc na sebe neupozorňovat. Tak jsem si v klidu žila. STB mě nestrašila a já se věnovala tomu, čím budu. Po ukončení vzdělání jsem začala chodit do práce, která mě bavila. Pak jsem se provdala a byla na mateřské. Jako mladí manželé jsme dostali novomanželskou půjčku a také porodné. Nebylo to moc peněz, ale v té době jsme si za to vybavili obyvák i ložnici. Po mateřské jsem nastoupila znovu do práce. Abych se mohla starat o dítě, přešla jsem do jiného podniku. Tam mě zastihl rok 1989. Sledovala jsem napjatě změny, které se děly. Těšila jsem se, že konečně nastane ten čas, kdy budeme moct rovně žít i mluvit. Dočkala jsem se. Jako první přišla výpověď z práce. Naučit se žít jako nezaměstnaná bylo pro mě těžké. Připadala jsem si jako příživník. Asi za rok jsem našla práci a byla jsem šťastná. Potom jsem prošla ještě několik zaměstnání a teď jsem zase bez práce. To ale nevádí. Jen když máme demokracii. Díky nové době jsem poznala i nové věci. Jak to chodí na „pracáku“ i „finančáku“. Zatím ještě nevím, jaké to je, když přijde exekutor. Doufám, že toto se mi vyhne. I když nikdy neříkej nikdy. Bezdomovcem se může kdokoliv stát lehce. To je také jedna novota. Když někdo za mého mládí snědl Neuralgen a zapil ho pivem, byli jsme pohoršeni, že je to feťák. V této nové době je vše jednodušší, i v malé vesničce lze sehnat drogy a možná i zbraně. Všechno je možné. Za peníze se pořídí cokoli a je jedno, jak člověk k penězům přijde. Podvodníci mají zelenou, ale pozor, jen ti velcí miliardoví. Na malé stovkové je basa, na velké Bahamy a jiné zajímavé destinace. Je nová doba. Důchodci, kteří celý život pracovali, teď počítají, jak vyjít s důchodem. Někteří mladí přemýšlí, jak být ve vatě a nic nedělat, některé děti, jak mít značkové oblečení, mobil, „co umí všechno“ a jiné nezbytnosti. Rodiče, pokud jsou zaměstnanci, jak docílit průměrného platu a vše z něj zaplatit. Za minulého režimu za vše mohli komunisti. Kdo za to může teď? Obyčejní lidé platí všude a všechno, bohatí mají možnosti, jak se placení vyhnout nebo na platby mají. Abych nebyla pesimista, můžu jet, kam budu chtít po celém světě, ať už s pasem nebo bez. Jen jedna věc mi k tomu chybí, peníze. Zaplat' pán Bůh, mám doma televizi, satelit a počítač, tak mohu alespoň přes tyto vymoženosti nové doby cestovat, kam se mi zlíbí, za celkem přijatelné poplatky. Přesto ale po večerech přemýšlím. Bylo lépe, je lépe, nebo teprve bude lépe? Prošvihla jsem to, zažívám to, dožiji se toho? Tak nevím...

Jarmila Ujčková st.

Vážení členové váženého divadla!

Obracím se na Vás s prosbou o pomoc. V našem městyši již několik roků panuje spor o to, zda se zde před stem roků objevil národní génius Jára Cimrman. Budu se snažit celou situaci stručně a objektivně popsat.

Koncem listopadu 1908 se na nádraží v Budišově objevil neznámý cestující. Jako zavazadlo měl veliký kufr černé barvy a choval se přátelsky.

Hned se začal shánět po noclehu a z jeho řeči bylo patrné, že se zde hodlá na několik dnů či týdnů usadit. Po několika hodinách hledání našel svoje útočiště na statku u Kavalců (dnes bydliště pana Ladislava Škody). Představil se jako Cimérman (pozoruhodná podoba jmen) a prohlásil, že přijel za výzkumem, který velmi pomůže sedlákům i jiným pěstitelům v tomto chudém koutě Vysočiny. Na bydlení chtěl mít pouze malou, chladnou a tmavou komůrku. Nutno říci, že ve statku se čtrnácti dětmi ani jiná místnost k máni nebyla. Za nocleh a stravu nabídl pomocnou ruku ve chlévě i při výchově, a tak si plácli. Jinak tento host vedl prapodivný život. Přes den někdy zašel do hospody „U Kosteckých“ a tam sedlákům u piva vykládal o velkém převratu v zemědělství, kterého je strůjcem. Nechtěl nic podrobnějšího prozradit, pouze si nechal přinést několik hlíz mnohorodící odrůdy brambor Krasavy. Sotva se začalo smrákat, uzavřel se badatel ve své komůrce, zatemnil malé okénko a při sporém svitu svíčky něco usilovně několik nocí kutil. 8. prosince 1908 časně ráno, ač unavený a nevyspaný – zato neobyčejně šťastný, mohl konečně vykřiknout na celý dvůr dlouho očekávané: „A mám to.“ Tímto hlasitým zvoláním vzbudil nejen rodinu hostitele, ale i spáče z okolních usedlostí. Ti v domněni, že se Cimérman zbláznil, doběhli s lany, sítěmi, cepy a ručnicemi, aby ochránili rodinu sedláka před šilencem. Na dvoře Kavalcových to brzo vypadalo jako v úlu. Velkého sběhu lidu využil cizinec k vysvětlení svého počínání. Řekl, že za své severní cesty po Grónsku, Norsku a Finsku se dostal až daleko za severní polární kruh, kde od jednoho eskymáckého náčelníka za krabičku zápalek získal výměnou několik hlíz tamního druhu brambor (Oslos fridexos-volný překlad zní norské nemrznoucí, někdy norské mrazuvzdorné). Tuto odrůdu v největším chladu a tmě rouboval, očkoval, křížil a hřížil s moravskou Krasavou. Výsledkem – jak ukázal udivenému davu – byly dvě hlízy nového druhu brambor. Ihned také vysvětlil, v čem je jeho objev tak výjimečný:

a) tento druh brambor roste nejlépe v nočních hodinách, takže začátek prosince, kdy dny jsou nejkratší, je pro výsadbu nejvhodnější

b) ke hnojení stačí použít větší množství sněhu

c) minimální starost o porost (plevel neroste, škůdci zmrzli)

Po této krátké řeči se dav v naprostém klidu rozešel, jenom sedlák Pospíšil při odchodu nevěřičně pokyvoval hlavou a spíš pro sebe pravil: „To zase bodó náké hlóposti.“

Hned po obědě toho samého dne vyrazila z Kavalcova statku prapodivná skupina. V jejím čele zvláštním krokem objevitel, za ním s velkými saněmi, naloženými spoustou nářadí a nádob, pochodovalo všech čtrnáct hospodářových dětí. Cílem cesty byl severní svah pod Zrádným kopcem, který měl být pro výsadbu nejvhodnější. Zde došlo k rozdělení práce.

Zatímco náš host začal s výkopem jámy (při této činnosti ho zachytil dopisovatel C. K. Zpravodaje Dal. Lilukod – viz přiložené obrázky), zbývající členové výpravy snášeli a svázeli sníh na přihnojení. V okamžiku západu Slunce – době to nejvhodnější pro výsadbu

Oslos fridexos – však došlo k neuvěřitelné tragédii. Zatímco všichni byli ještě v horečných přípravách na slavnostní okamžik, z blízkého houští se vynořil obrovský kanec. V tichosti se přiblížil k připravené jámě (dnes Cimérmanova jáma) a zachoval se jako pravá svině. Ozvalo se dvojitě chrupnutí, slastné mlasknutí a obě pracně vyšlechtěné hlízy byly v prasečím žaludku. Vynálezce, který právě dokončoval místo pro výsadbu, se otočil, a když si uvědomil, co se stalo, ozval se okolím zoufalý, úděsný skřek. Ten zaplašil nejen kance, ale vylekal i pomocníky, kteří se rozutekli po širokém okolí.

Zdrcený Cimérman za pět minut sesbíral nářadí, za pět hodin se mu podařilo najít i svůj doprovod a pozdě v noci se smutně všichni vrátili domů.

Časně ráno Kavalciův host vykydal chlév, umyl nádobí – tím splatil zbytek dluhu. Sbalil svých pár švestek a po rozloučení s rodinou hospodáře, ještě za šera, vyrazil svým 90centimetrovým hopkrokem směrem severozápadním. Tím skončilo jeho působení v Budišově dne 9. prosince 1908.

Prosím Vás o spolupráci v pátrání po dalších informacích o tomto našem hostu z těchto důvodů:

I. podobnost přijetí Cimrman - Cimérman (nabízí se možnost vžít se do zdejšího nářečí)

II. velká shoda přiložených fotografií s postavou Járy Cimrmana z nádraží v Kaprouně. Posudek prováděl docent Tomáš Dacík z antropologického ústavu MU v Brně a zjistil ze sklonu pravého ramene, levé kyčle a polohy krční páteře o 5% odkloněné od vertikální osy, že se s největší pravděpodobností jedná o tutéž osobu

III. posledním shodným bodem může být třeba divný 90cm krok, geniální myšlenka využití zimního období v zemědělství, pití piva atd.

Pokud dojdete k jakémukoliv závěru, žádám Vás laskavě o sdělení názoru. Na základě Vašeho vyhodnocení daných skutečností se potom budeme snažit v místech působení slavného předka českého národa umístit ceduli s nápisem:

„V TĚCHTO MÍSTECH ROKU 1908 POBÝVAL (NEPOBÝVAL) JÁRA CIMRMAN“.

Zároveň berte tento dopis jako pozvánku na slavnostní odhalení tohoto nápisu, ke kterému dojde začátkem prosince letošního roku. A tímto jako žádost o drobný příspěvek na realizaci celé akce.

Za příznivce Járy Cimrmana v městyši Budišov na odpověď čeká

Zdeněk Smrček, Budišov 229

Jazykový vokýnko

Dnešní zastavení při cestě po rozdílnostech mluvy lidové v českých zemích by se mohlo zdát velmi jednoduchým. Když se řekne „nářečí Moravského Slovácka“, každý si vybaví Zdeňka Galušku a jeho *Slovácko sa súdí aj nesúdí*. Při bližším pohledu na toto nářečí se však ukáže, že není snadné do této nesporně zajímavé mluvy proniknout. Slovácko se totiž dělí na několik podoblastí: Hornácko a Dolňácko zná každý, patří sem i Podluží, Moravské Kopanice a Luhačovské Zálesí. A aby to nebylo tak jednoduché, přechodná podoblast mezi Hanáckem a Slováckem je (jak jinak) Hanácké Slovácko.

Nesmíme zapomenout ani na Podplaví, které se sem rovněž řadí. No, a aby to ještě nebylo tak snadné, takové Dolňácko se ještě dělí na Uherskohradištsko, Strážnicko, Kyjovsko a Uherskobrodsko či Záhoří. V každé takové podoblasti se mluví trochu jinak, a rozdíl jsou i mezi jednotlivými obcemi. Takže nelze mluvit o Slováčtině, ale např. o sucholožštině, ratíškovštině, lanštorfštině (z německého názvu obce Ladná Rampersdorf – Lanštorf), o nářečí obce Kobyli apod.

Tento rozsáhlý, avšak nezbytný úvod dokládá, že v obvyklém rozsahu příspěvku se nelze zabývat jednotlivými slováckými nářečím, uvedeme zde pouze některé zajímavé výrazy, kterých je všude velké množství.

Pokud se jedná o přechod mezi nářečím hanáckým (ke kterému se může, jak již víme, počítat i naše Horácko) a mluvou Slovácka, uvnitř Hanáckého Slovácka také panuje značná jazyková rozdílnost. Zajímavé výrazy lze najít pro obce: *silnicovky* a *ulicovky* netřeba překládat. Typické výstupky u vstupu do domu se nazývají *žudry*.

Slovácké nářečí se často vyznačuje používáním *u* místo *l*: *uodka s puachetkú* (windsurf), *chytrý puech* (notebook). I další výrazy dokládají lidovou fantazii: *tma v hrnku* (černá káva), *cagoň* (puberták), *gramórka* (kulička), *žvondalák* (pobuda), *gulivár* (kynutý knedlík), *makamikla* (tašky s mákem), *nudrplét* (deska na válení těsta), *ožralý izidór* (rumový zákusek – u nás máme opilé čerty), *přeškobrty* (dřevěná kolečka), *šamrdól* (zákusek), *trdélník* (trubička), *bábino* (nemluvně), *bačgatej* (tlustý), *firhaňky* (záclony), *galvaňa* (levá ruka), *helvit* (evangelík), *holárijó* (veselo), *chvístačka* (průjem), *pumpřlica* (pampeliška), *řitívi* (spodní konec snopu), varovné označení nosí *sralky* (rané žluté slívy). Výraz *děrmek* (dítě) nezapře vliv maďarštiny.

Příklady mluvy slovácké lze najít již ve zmíněném Galuškově díle – no, a samozřejmě na internetu:

http://www.adalbertus.estranky.cz/clanky/morava_-kroje_-rec/hanacke-slovacko

<http://2006.suchaloz.cz/main.php?site=article&IDa=95>

<http://www.ratiskovice.com/images/www/kultura/nareci/nareci.pdf>

<http://www.ladna.cz/objekt-514-N%C3%A1%C5%99e%C4%8D%C3%AD>

<http://www.sepl.rulez.cz/slovniky/narkob/kobyli.htm>

(Pro některé odkazy doporučuji spíše použít Google s vhodnými klíčovými slovy.)

Ladislav Dokulil

To to letí aneb Ještě jednou o jaru

Tak už jsou to dva roky, co jsem do Budišovského zpravodaje zaslala první příspěvek (to to letí!). A protože jsem tehdy měla v hlavě ještě několik dalších nápadů, nabídla jsem, že bych, bude-li zájem, dodala ještě pět nebo šest článků. Zájem byl a já jsem si při té příležitosti vzpomněla na Osvobozenou lyru. Kdo četl detektivku Jana Zábrany Vražda pro štěstí nebo viděl v televizi seriál Případy detektivní kanceláře Ostrozrak, ví, o čem je řeč. Ostatním musím vysvětlit, v čem spočívala prosperita zmíněného časopisu. Obsahoval totiž příspěvky, za jejichž uveřejnění autoři Osvobozené lyře **platili**.

Snad by se slušelo ještě podotknout, že Vraždu pro štěstí, stejně jako navazující Vraždu se zárukou a Vraždu v zastoupení napsal vlastně spolu s Josefem Škvoreckým –

jeho jméno bylo ovšem u nás v té době tabu, takže Zábřana trilogii propůjčil jen své jméno. Je zajímavé, že tento motiv byl také použitý ve Vraždě v zastoupení.

Ale zpět k mé vlastní „literární práci“ (myslím, že uvozovky jsou namístě).

Zaradovala jsem se, že se na stránkách Budišovského zpravodaje můžu vyřádit zadarmo a postupně jsem poslala slíbených šest příspěvků. Doplnila jsem je ještě pak „básní“ (k použití uvozovek viz výše) *Homo sapiens* a povídáním kolem jejího vzniku, čímž jsem chtěla své působení alespoň prozatím ukončit. Jenže mezitím se mně v hlavě vylíhly další náměty a tak jsem svůj „odchod ze scény“ ještě odložila.

Hlavně jsem nechtěla propást jarní číslo.

Už je to rok (to to letí!), co mi Zpravodaj otiskl „báseň“ (k použití uvozovek...) *Jarní*. Později jsem si vzpomněla, že už před mnoha lety mě probouzející jaro vyprovokovalo k napsání rýmovačky, kterou jsem tehdy na jedné sešlosti předvedla kolegům. Nepíši „přednesla“ nebo „zarecitovala“. Já jsem ji zazpívala na vlastní melodii! No, musím přiznat, že nebyla o mnoho bohatší, než u známé ukolébavky Halí, belí. Byla to však přece jen jakási píseň a já jsem se při zpěvu dobře bavila a i posluchači se zasmáli. Nejsem si sice jistá, jestli je pobavila písnička, nebo jestli jsem byla směšná já, ale tehdy jsem myslela, že je pravda to první a i dnes doufám, že to nebylo pouze to druhé. Ještě teď si vzpomínám, že jsem před předposlední a pak poslední slokou udělala malou pauzu, aby to vyznělo jako přídavek. Zdálo se mi, že se vystoupení vydařilo, a i když premiéra byla současně derniérou, byla jsem spokojená.

Nicméně si teď, když už zase jaro ťuká na dveře, říkám, že se můžu pokusit o comeback alespoň písemnou formou.

Kdo bude mít zájem, může si Kouzlo jara i zazpívat na libovolný nápěv. Před předposlední a pak poslední slokou doporučuji udělat malou pauzu, aby to vyznělo jako přídavek. Bývá to působivé.

Kouzlo jara

*Když jaro je, strom nalévá se mízou
a měsíc svítí, řeka zahučí,
tehdy je každá Mařka Monou Lízou
a ty ji toužíš sevřít v náručí.*

*Své srdce kladeš k nohám hrdé krásce,
krev v těle hoří a rozum zůstal stát.*

*Až Mona Líza uvěří tvé lásce,
se srdcem dá ti vše, co může dát.*

*Však blaženost, jež zprvu mezi nezná,
tratí se zvolna jako ozvěna.*

*Chceš Moně Líze libat ústa něžná
– a na prsou ti vzlyká Mařena.*

Odešla vesna, podzim zbarvil břízu.

Kam prchly jste, blažené hodiny?

*Chtěls obdivovat krásnou Monu Lízou
a najednou jsi otcem rodiny.*

*Když jaro je a strom nabírá mízu,
dej pozor muži, vášní otroku.
Potkáš-li někde vlnadnou Monu Lízu,
obrat se rychle a přidej do kroku.*

*Růžové sny, ty vždycky rychle mizí,
nesmíš se proto horšit na ženy.
I v Mařeně je kousek Mony Lízy
a v Moně Líze je kus Mařenky.*

*Radím ti, příteli věčný múzy,
orchidej není, vezmi sněženky.
Bys nedoplatil jednou na iluzi,
nehledej Lízu, drž se Mařenky.*

Marie Holasová

O církvích, vírách a vyznáních II.

*Když vyšel Izrael z Egypta, Jákobův dům z lidu temné řeči,
stal se Juda Boží svatyní, Izrael Božím vladařstvím... (Žalm 114)*

V minulém článku jsme se spíše než církvemi, vírami a vyznáními zabývali psychologickými a historickými kontexty toho, co lze nazvat náboženskou zkušeností. Zůstali jsme přitom víceméně v individuální rovině. Církev nebo náboženské společenství je ovšem něco více než jen klub či spolek lidských individualit, spojených stejnými zájmy (naš současný prezident si svého času vysloužil dost posměchu za to, že údajně klade církev na stejnou rovinu jako spolek zahrádkářů).

Ve smyslu úvodního citátu si v posledních dvou tisících letech na Západě v podstatě každé náboženské společenství, vzešlé z židovsko-křesťanské tradice, nárokuje roli „Izraele vycházejícího z Egypta.“ Motiv vyjítí z Egypta – domu otroctví – ven do svobody Božích dětí je tak mimořádně zdařilým obrazem toho, co jsme v minulém díle měli na mysli, když jsme mluvili o transcendenci. Příslušnost k určitému náboženskému společenství se stává předpokladem pro nastoupení cesty spásy pro jednotlivého člověka i celé lidstvo. Málokterý nárok na toto je ovšem tak silný a nesporný, jako nárok původního Božího vyvoleného lidu – společenství Izraele. Proto bychom v tomto díle rádi učinili především několik poznámek o judaismu.

Pro staré Řeky byl Egypt zdrojem hluboké celostní moudrosti a zemí zrodu tajných nauk, v životopisech mnohých řeckých mudrců (Solón, Démokritos, Pythagoras, Hérodotos aj.) je jako místo jejich zasvěcení výslovně zmíněn. Nejméně dvě vlny zájmu o egyptská tajemství ovlivnily výrazně i evropské myšlení a kulturu – první v době renesance (překlad Tabuly smaragdiny, alchymie), druhá po Napoleonově výpravě r. 1798. Ještě i dnes je starý Egypt fascinujícím a inspirujícím tématem, jak dokládá třeba úspěch muzikálu Kleopatry či televizního seriálu Hvězdná brána.

Matnou povědomost o událostech exodu má asi každý (deset ran egyptských, přechod moře suchou nohou...) Je třeba ale mít na paměti, že Mojžíš, který na Boží pokyn

Izraelce – potomky Jáкова, jenž byl synem Izákovým a vnukem Abrahámovým – z Egypta vyvedl, nebyl žádným poslušným Božím prostřáčkem. Jeho vazby na egyptskou vládnoucí a kněžskou vrstvu jsou více než úzké. Proč je tedy Egypt domem otroctví, z něhož je třeba vyjít? Jistě ne jen proto, že tam bylo s Jákobovými syny zle nakládáno a že trpěli. Zvažujeme-li význam slova **vyjít**, dospíváme k závěru, že moudrost, poznání a moc nejsou cílem, ale pouze **výchozím bodem** pro to, čím má člověk skutečně být.

Izrael, vyvolený národ a předobraz vykoupeného lidstva, se tvořil za čtyřicetiletého putování pouští. Není naším úkolem vypisovat zde všechny události, jež tuto pouť provázely. Zastavíme se pouze u jediné. *Boha nikdo nikdy neviděl*, napsal apoštol Jan ve svém evangeliu (1,18). (K tomuto výroku se ještě vrátíme ve třetím – a posledním? – díle našich článků, jež bude věnován křesťanství.) Hospodin totiž *dále pravil*: „*Nemůžeš spatřit mou tvář, neboť člověk mě nesmí spatřit, má-li zůstat naživu.*“ (*Exodus 33,20*) Ani Mojžíš, jež s Bohem často rozmlouval, jej zde na zemi tváří v tvář nikdy nespapřil. Jednou ale, když Hospodin procházel kolem něho, na hoře Sinaj, zahlédl Mojžíš jeho paty. Když se potom vrátil mezi svůj lid, jeho tvář zářila tak, že pohled na něj byl pro ostatní nesnesitelný a Mojžíš si musel obličej zakrývat rouškou. Mimochodem, právě tato událost je příčinou toho, že na některých obrazech a sochách (Michelangelo) je Mojžíš zpodobován s rohy na hlavě – slova zářit a mít rohy se v hebrejštině píší stejně.

Stopy této záře lze na lidu Izraele vidět dodnes, což je příčinou toho, že nikdy nesplynul s ostatními národy. Také judaismus nikdy nebyl misijním náboženstvím, i když přistoupit k němu lze (proselytismus) a existence spravedlivých mezi národy v něm byla uznávána od nejstarších dob, od nevěstky Rachab z města Jericha, jež u sebe ukryla zvědy vyslané židovským náčelníkem Jozuem (a dostala se tak do Davidova rodokmenu), až po ty, kteří Židům pomáhali za druhé světové války. Tedy žádné: mimo církev není spásy, jak věří někteří křesťané, nýbrž příklad a spása skrze jedno společenství (církev, národ) pro celý svět, jak věří rovněž někteří křesťané a také Židé: *Blaze národu, jemuž je Hospodin Bohem, lidu, jenž si zvolil za dědictví...* (*Žalm 33,12*) Navzdory tisíciletím nepochopení, závisi a nenávisti ze strany pronárodů, navzdory pomluvám a předsudkům, jsou Židé národem, který svou smlouvu s Hospodinem bere velmi vážně. Jejich dějiny, dosud neuzavřené (snad až někdy v budoucím mesiášském království), jsou plné dramatu a nečekaných zvrátů, ale vypisovat je zde by bylo téměř nemožné. V praxi má zásadní význam dělení na dobu před zničením Chrámu (roku 70 po Kristu Římany) a po něm. Od této události například nemají Židé kněze v pravém slova smyslu – jejich rabíni jimi nejsou, jedná se pouze o učence, vybavené autoritou expertů, soudců, učitelů a vykladačů Písma.

Během staletí a tisíciletí se samozřejmě judaismus jako náboženský systém vyvíjel, vše podstatné se ale odehrálo před více než třemi tisíci lety v době exodu na Sinaji, kde národ uzavřel svou smlouvu s Hospodinem. Cokoliv dalšího už jsou jen poznámky, komentáře a vysvětlivky. Posvátné knihy, které byly v rámci judaismu sepsány a kterým my křesťané říkáme Starý zákon, se dělí na pět těch, jež pojednávají o událostech před smrtí Mojžíšovou (počínaje stvořením světa) a jejichž autorství je tudíž připisováno jemu (spíše ovšem nepřesně, ne zcela v duchu judaismu ranými křesťany), a na spisy pozdější. Pět knih Mojžíšových se v judaismu nazývá Tóra – zákon, učení, smlouva. Jejich text je chápán jako dílo Boží, je posvátný, neměnný a absolutně závazný. Zjednodušeně lze říci,

že vše, co je v Tóře vyřčeno formou příkazu, počínaje větou: *Tento měsíc bude pro vás začátkem měsíců. Bude pro vás prvním měsícem v roce (Ex 12,2)* je pro věřící Židy právně závazné. Rabíni z Tóry odvodili a v Talmudu obsáhle komentovali celkem 613 takovýchto bodů – micvot, 248 formulovaných pozitivně (budeš, budete...) a 365 negativně (nebudeš, nebudete...). Protože počet všech kostí v lidském těle je právě 248 a dnů v roce je 365, lze z toho vyvodit, že člověk má patřit Bohu celou svou bytostí po všechny časy. Základní vyznavačskou formulí je pak verš *Šma' Jisrael – slyš, Izraeli: Slyš, Izraeli, Hospodin je náš Bůh, Hospodin jediný. Miluj Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou silou! Tato slova, která ti dnes přikazují, at' zůstanou v tvém srdci (Dt 6,2-6)*.

Ačkoliv judaismus mezi všemi vyznáními asi nejvíce staví na rozlišování čistého a nečistého, posvátného a profánního (podrobněji jsme se o tom zmiňovali v minulém díle), nestaví nijak ostrou hranici mezi vírou, morálku a praktický život. Mnohá jeho přikázání jsou velmi konkrétní a týkají se třeba hygieny, stravování či odívání (i laici něco tuší o zvláštních židovských pokrývkách hlavy, zákazu míšení masných a mléčných výrobků, dodržování šabatu a podobně). Plněna jsou doslovně, s tím, že jejich smysl je nejen sylogistický, ale také symbolický, alegorický a mystický. Dodržování micvot se tak stává prostředkem k posvěcování lidského života a světa vůbec.

K tomu, abychom se v našem příspěvku dotkli vnitřního, tajného a mystického učení judaismu – kabaly – se necítíme, narozdíl od mnohých módních autorů, dostatečně povolání. Snad jen jedno hrubé přirovnání. Zatímco tento text vyťukáváme na klávesnici, uvnitř počítače se vše odehrává v kódu dvojkové soustavy, jež je nezasvěceným, narozdíl od programátorů, nesrozumitelný, a bývá někdy přepisován zdánlivě nekonečnou řadou nul a jedniček. Pro kabalisty je Tóra snad právě takovým vnitřním kódem všeho, co se kdy a kde děje, kódem, jenž umožňuje, aby vůbec existoval celý vesmír. Jenom se nejedná o soustavu dvojkovou, nýbrž dvaadvacítkovou – právě tolik je písmen hebrejské abecedy. Kdyby se ztratila jen nepatrná čárka, vy ani já bychom už nebyli. Tóra jako celek je totiž jediným dlouhým Božím jménem.

(pokračování příště)

Jiří Horák

Pravidla pro výchovu kočky

1. Kočka nesmí do domu
2. Dobře, kočka smí do domu, ale jen do vyhrazených prostor
3. Kočka smí do všech pokojů, ale nesmí se dotýkat nábytku
4. Kočka smí jen ke starému nábytku
5. Tak jo, kočka smí na nábytek, ale nesmí spát v posteli
6. OK, kočka smí do postele, ale jen když jí to dovolíte
7. Kočka smí do postele, kdy si vzpomene, ale nesmí pod peřinu
8. Kočka smí spát pod peřinou každou noc (pokud se netoulá)
9. Lidé se musejí kočky dovolit, když s ní chtějí spát pod peřinou

U kterého bodu jste vy?

Marianna Masin

Kaple Nejsv. Srdce Páně v Rozích

Při vjezdu do Rohů, po silnici směřující od Studnic, nelze po pravé straně přehlédnout kapli, která svojí velikostí připomíná menší kostel. Kaple zasvěcená Nejsv. Srdci Páně pochází z roku 1906. Byla vystavěna podle nákresu Karla Koziny, tesařského mistra z Velkého Meziříčí. Kapli stavěl František Janda a tesařské práce provedl František Švihálek, náklad činil 2502 K. Kaple stojí v místech bývalé dřevěné zvoničky, která byla zbořena v roce 1905.

Ve věži kaple je zavěšen zvon s letopočtem 1747. Zajímavá je nástrovní malba s námětem Korunovace P. Marie. Jejím autorem je asi restaurátor činný v Budišově, který

ji zhotovil v mezidobí let 1950–60. V této souvislosti se nabízí jméno malíře kostelů V. Kabábka, který v r. 1948 přemaloval nástropní fresky v hlavní lodi budišovského kostela (tato domněnka však není podložena). V kapli je každoročně sloužena poutní mše svatá (týden po budišovské pouti).

Korunovace Panny Marie

Použitá literatura:

Hasičská kronika obce Rohy, Petra Svobodová, 2000

Z historie městečka Budišova (diplomová práce), Alena Pučálková

Fotografie Marie Šoukalová

Text Karel Pavlíček

ZE SVĚTA

Élemény hegy

Zažité pravidlo praví: Vánoce se mají slavit doma. Další tvrdí, že se v létě nemá o Vánocích mluvit. Obojí teď v tomto příspěvku a s laskavým dovolením redakce BZ poruším.

Při mém pobytu v Africe jsem také na Vánoce nebyl doma, ale za tím byly čistě pracovní důvody. Ale měl jsem **naději**, že ty další už třeba budeme pohromadě doma.

Loňské Vánoce jsme strávili s rodinou v Alpách, měli jsme závažné rodinné důvody ujet z domova. Byli jsme v lokalitě, kde se to svatými jmény (vesničkami) jen hemžilo: Sankt Michael, St. Martin, St. Margareten a další. Před každým horským domem či penzionem osvětlený stromeček, siluety dveří i celých domů ohraničené světelnými šňůrami, v oknech domů plno svíček. Očekávání příchodu Ježíška vyvrcholilo ve 22:00 na „půlnoční“ v místním kostelíčku pod vysokou horou. Mše byla v němčině, ale vůně kadidla mi připomínala náš budišovský kostelíček, koledy jiné, než u nás, řekli jsme si, že jakési smutnější, místo jásavého „Narodil se Kristus Pán, veselme se“ zazněla rakouská kultovní a trochu tahavá píseň „Tichá noc, přesvatá noc“, neznámí lidé si s námi podávali ruce a zdravili „Gruss Gott“, ale mé vzpomínky letěly přes Dunaj a okolo Pálavy na mé rodné Horácko a já viděl občany Budišova z mého mládí, Budišováky s upracovanými rukama, sedláky, co se oblékli do černého obleku a bílé košile, v krátkých zimních kabátech a selky a „bábičky“ zachumlané ve vlnáčích, jak jdou z půlnoční křupavým sněhem do svých domovů a odnáší si v duši **naději** na lepší budoucnost, ráno dají „...kravám po výslužce, kohoutovi česneku, hrachu jeho družce...“ jak praví Karel Jaromír Erben, a vidím moje spolužáky, kteří neměli tolik štěstí dožít se této zázračné chvíle... a zjevily se mi také mystické postavy z Budišovských pověstí, oba hastrmani z Hastrmánku se šli podívat na zavezený Pekařák, který jim byl dlouho domovem, Bezhlavý Frantík jel po Brcích na černém koni a teď nestránil, Maruška z Kněžského kopce nějaké sousedce nesla bylinky na čaj, aby tolik nekašlala, žulové balvany a šipkové keře jsou na svých místech v typických kopečcích a mají **naději**, že teď, na jaře, znovu rozkvetou... a božské dítě se zrodilo i vysoko v Alpách i na kamenitém Horácku, aby za 33 let vyrostlo z jeslíček v muže osvětleného, který se ocitl ukřižován za své pravdy na kříži, a nad mým rodištěm létali něžní andělé, žehnali tomuto pozeňhanému kraji, zvěstovali lidem **naději**... a radostně zpívali Gloria.

Proč to číst teď, v dubnu?

Jednak je to dobrý úlet, ale hlavně jsem si uvědomil, že se nacházíme téměř jako ve starém mocnářství Rakousko-Uhersku, díky Schengenu a otevřeným hranicím jsme projeli v Mikulově bez zastavení, Rakušáci nás sice kdysi národnostně i ekonomicky utlačovali, mnozí naši dědové šli do Vídně jako tovaryši, aby se vyučili řemeslu, ale tomu je konec a teď jsme si všichni rovni, byť na jejich ceny ještě nemáme tu kupní sílu, ale když to člověk sleduje, má **naději**, že se to jednou zase vyrovná...

Naděje je umění nezahořknout, stále hledat tu správnou cestu, a cestou i duše blízké, spřízněné. **Naděje** vypadá trochu bláznivě, je to ale klíč k budoucnosti... v **naději** máme pevnou kotvu pro duši, **naděje je naše právo, naděje** znamená mít před očima cíl...

A nerozluštitelný název tohoto článku? Je to opsáno z česko-maďarského propagačního prospektu, který na těch horách byl k mání, a znamená maďarsky „hora zážitků“... a tu vám přeji po celý rok...

Závěrem vyslovuji **naději**, že zas přijdou Vánoce, ale přidávám i přání: Ať na štedrovecerní večeři není u vašeho stolu žádná židle prázdná, jako byla u našeho ty minulých Vánoce!

*Ing. Rostislav Tesař
Kresba: Ing. Josef Šenkýř, Otrokovice*

Les Baleines

*Du temps qu'on allait encore aux baleines, si loin qu'ça
faisait, mat'lot, pleurer nos belles, y avait sur chaque
route un Jésus en croix, y avait des marquis couverts
de dentelles, y avait la Sainte Vierge et y avait le Roi!*

*Du temps qu'on allait encore aux baleines, si loin qu'ça
faisait, mat'lot, pleurer nos belles, y avait des marins
qui avaient la foi et des grands seigneurs qui crachaient
sur elle, y avait la Sainte Vierge et y avait le Roi!*

*Et bien, à présent, tout le monde est content, c'est
pas pour dire mat'lot, mais on est content!... y a plus
d'grands seigneurs ni d' Jésus qui tiennent, y a la
république et y a l' président, et y a plus d' baleines!*

Paul Fort: Ballades Françaises (1897)

Velryby

*To tenkrát, když se chodívalo na velryby, povídám,
námořníku, to byly časy, pláč našich krásek zněl, u každé
cesty na kříži Ježíš ruce rozpínal, hrabata v krajkách, na ochranu
měli jsme tehdy ještě Svatou Pannu a byl tu ještě král.*

*To tenkrát, když se chodívalo na velryby, povídám,
námořníku, to byly časy, pláč našich krásek zněl, námořník
ještě víru měl, a i když velcí páni z vysoka plivali mu
na ni, my měli svoji Svatou Pannu a byl tu ještě král.*

*No dobře, svět je teď lepší, neříkám ne, námořníku,
když žiješ si jak pán, spokojeně, a třebaš bez Ježíše,
jen málokomu se to nelíbí... Teď máme velkých pánů dost a taky
republiku a máme prezidenta, jenom už nejsou žádné velryby.*

přeložil Jiří Horák (2008)

S touto básní Paula Forta jsem se potkal kdysi před lety v českém překladu Jiřího Konůpka. Před nedávnem jsem si na ni vzpomněl (že by pod dojmem blížící se prezidentské volby?) a znovu si ji přečetl. Dojem byl tentokrát slabší, text se mi zdál trochu vyumělkovaný a podezíral jsem překladatele z toho, že vyznění básně nepatrně posouvá směrem k větší pokrokovosti, jak bylo ostatně v době před padesáti lety zvykem. Vyhledal jsem si tedy originál a usoudil jsem, že má podezření jsou oprávněná. Tedy ne, že bych na tento soud se svými chabými zbytky gymnaziální francouzštiny zcela stačil, ale pomohly mi různé slovníky. Když už jsem si dal tu práci, pokusil jsem se vše dovést do konce a dospět k vlastnímu překladu. K tomu, abych posoudil, jestli se povedl, nebo ne, nemám dostatečný odstup, takže asi nezbude než spoléhat na shovívavost laskavého čtenáře.

Z PŘÍRODY

Zahradníkův rok

Na počátku letošního zahradnického roku vám chceme popřát mnoho tvůrčích nápadů a sil na realizaci Vašich myšlenek a idejí.

Určitě i letos budete mít, nebo už máte, v plánu vysadit něco nového, netradičního, zkoušet nové postupy a realizovat již zmíněné nápady.

V letošních příspěvcích bychom rádi věnovali pozornost jednotlivým skupinám rostlin, jejich nárokům na podmínky růstu, pěstování atd.

Dnes si přiblížíme skupinu rostlin velmi žádaných, atraktivních a známých. Představíme si vřesovištní rostliny.

Je to skupina rostlin žijících na velmi speciálních stanovištích. Většinou obývají půdy velmi chudé na živiny, půdy kyselé – rašeliny. Nesnášejí vápník v půdě – jsou tzv. vápnostřežné. Proto je nesmíme zasadit do vápenitých půd a ani je v žádném případě nehnojíme a nepřihnojujeme hnojivy s obsahem vápníku.

Do této zajímavé skupiny rostlin patří vřesy, vřesovce, azalky, pěnišníky (rododendrony), borůvky, brusinky, kalmie, pierisy, kyhanky, dabécie a ostatní.

Krátce si představíme asi jedny z nejoblíbenějších – vřesy a vřesovce.

V poslední době se nabídka vřesů a vřesovců velmi rozšířila o nové zajímavé kultivary. Rozdíl mezi těmito dvěma skupinami je ten, že vřesy vykvétají v létě až do podzimních měsíců. Vřesovce začínají kvést již v pozdně zimních měsících a kvetou až do jarních měsíců. Proto je také vysazujeme ve skupinách, smíšeně, abychom docílili okrasný efekt po většinu roku. Vřesy a vřesovce nejsou okrasné jenom květem, mnohé jsou okrasné i olistěním. Hlavně ty žluté a žlutozelené jsou moc krásné. Často po zimě mají ještě nádech dočervena. Dobře snášejí slunce i polostín. Vždy však vyžadují kyselou půdu, nejlepší je rašelina. Můžeme přidat trochu písku na zlehčení substrátu. Stanoviště stačí přiměřeně vlhké, ne přemokřené. Dají se zmlazovat řezem, také přihnojovat hnojivem. Doporučujeme speciální hnojiva na vřesovištní rostliny. Proti mrazům jsou odolné – hlavně vřesovce, vřesy se na zimu snažíme přikrýt chvojím, nebo zahrnout listím, kůrou.

Dobře se dají použít buď s dalšími vřesovištními, nebo jsou krásné mezi jehličnany. Pokud chceme dosáhnout opravdu velkého efektu a máme dostatek místa, vysazujeme velké skupiny, různě namíchané. V době květu budou opravdu bezkonkurenční a nezapomeňme dodat, že jsou skutečnou lahůdkou pro včely. Dají se též použít jako půdopokryvné.

V poslední době roste obliba zimních vypichovaných truhlíků z chvojí, ve kterých nechybí vřesy. Dokáží zpestřit truhlík dlouho trvajícím květem i barevným olistěním.

O borůvkách můžeme s klidem napsat, že patří mezi velmi oblíbené okrasné i ovocné rostliny. „Kanadské borůvky“ – jak jim většinou říkáme – mají botanický název borůvka chocholičnatá. Tyto mrazu odolné rostliny nejlépe prosperují na slunci i v polostínu. Sázíme je do kyselé, dostatečně vlhké půdy. Mají rády vyšší vlhkost vzduchu. Aby nám spolehlivě plodily, vysazujeme větší počet rostlin vedle sebe. Existují i částečně

samosprašné kultivary, ale když bude vedle sebe růst větší počet rostlin, úroda bude bohatší. Když se jim daří, dorůstají velikosti od jednoho do dvou metrů v závislosti na odrůdách. Plody zrají od července do října. Obsahují vitamíny skupiny B, minerální látky a jsou velmi chutné. Na podzim nádherně vybarvují listy oranžovo-červeně. Jsou opadavé, na údržbu nenáročné, řežeme jen staré odplazené výhony.

Další velice zajímavou dřevinou – keřem menšího vzrůstu jsou brusinky. Dorůstají velikosti kolem 35 cm, jsou, na rozdíl od borůvek, neopadavé. Tvoří pěkné svěže zelené porosty s bílými soudečkovitými květy. Ty pak dají vzniknout plodům červené barvy. Plody jsou jedlé a velmi chutné. Co se týče nároků na pěstování, zvládne vytvořit vhodné podmínky i nezahradník, když dodrží už výše vzpomínaná pravidla. Dejte jim dostatek kyselé, propustné půdy, vlhké prostředí, slunce nebo polostín a už se můžete těšit na bohatou nadílku plodů. Nezanedbatelný je jejich okrasný efekt, jsou cennou dřevinou vřesovišť i jiných stanovišť. Nemocemi ani škůdci netrpí, což se ostatně dá říct i o borůvkách a vřesovicích.

Pár vět by si také zasloužily rostliny zvláštního názvu – pieris. Jsou to neopadavé, stále zelené dřeviny velmi variabilního vzrůstu i okrasné funkce. Většinou jsou velmi nápadné svým olistěním zjara v době rašení nových listů. Ty se zbarvují do tónů růžových, šarlatových až červených. I jejich květenství jsou nepřehlédnutelná. Jednotlivé květy jsou bílé nebo bělavé a tvoří dlouhé hrozny. V době, kdy nemají květy, často si je pleteme s rododendrony, protože mají krásné svěže zelené listy. Vyhovuje jim vlhké, polostinné stanoviště, dostatečně chráněné od studených větrů, na zimu je vhodné je přihnout, zakrýt chvojím, protože občas namrzají. Pokud namrznou, dobře po seřezání obrůstají. Nemocemi netrpí a díky své rozmanitosti mají velmi široké uplatnění. Pomalu si získávají své místo v našich srdcích a zahradách.

Příště si představíme asi nejznámější a největší skupinu vřesovištních rostlin – azalky a rododendrony.

Krásné jaro přejí

Molnárovi

POČASÍ

Měsíční úhrn srážek

prosinec 2007	16,4 mm
leden 2008	25,5 mm
únor 2008	11,3 mm

A přece, věřte, člověk je tak vděčen za vlídné podání ruky! Tak vděčen za pouhé slovo, jehož neočekával. A každý, každý, i ten, který nechce slyšeti...

Otokar Březina

Krásy letošní zimy
ve fotografiích Přemysla Pospíšila

SPOLEČENSKÁ RUBRIKA

Pan profesor zemřel

I v našem městysu a okolí je velmi mnoho těch, které učil Pan profesor Mohamed Ali Šilhavý (v budišovské radě zasedají dva). Přestože nikomu ve škole nic neodpustil, byl na SVVŠ i gymnáziu snad nejoblíbenějším pedagogem. I pro ty, které neučil, znamenal mnoho, protože se jako muslim vždy snažil o toleranci mezi vyznavači islámu a ostatními věřícími. Vždy hlásal tolerantní stránku islámu, a to i po jistém 11. září, kdy na onu stránku nebylo příliš vidět. Naše představy o nesmiřitelnosti a nenávisti muslimů k ostatním dokázal svým příkladem a životem velmi podstatně korigovat.

Měl jsem to štěstí, že jsem byl žákem té třídy, jíž byl on třídním. Měl jsem i takové štěstí, že jsem byl žákem té třídy, jíž ve třetím ročníku slíbil, že ji po maturitě vezme do Jugoslávie. Ač dnes tu šílenou odvahu nechápu, pan profesor svůj slib tehdy dodržel a celá třída nevycválaných a zdívocelých výrostků a rozjívených dívek strávila část posledních prázdnin v zemi, kde bylo víno několikrát levnější než Coca-Cola a která byla vždy plná ohnivých mládenců.

Před nedávnem oslavil své devadesátiny, ale od 14. března 2008 již na něj můžeme jen vzpomínat. Nejsem si sice jist, jakou přesně modlitbu za něj zvolit, vzdávat čest jeho památce je však jevem naprosto nezpochybnitelným.

Ladislav Dokulil

Z REDAKČNÍ POŠTY

Odezva

Díky za zpravodaj, děláte ho výborně, máte mimořádné zásluhy v regionální kultuře!

Ing. arch. Josef Hyzler

JÍZDNÍ ŘÁD

Platí od 3. 3. 2007 do 13. 12. 2008 (vybrané spoje)

Křižanov – Studenec

			přípoj			
Vel. Meziříčí	Budišov	Studenec	do Brna		do Třebíče	
odjezd	odjezd	příjezd	odjezd	příjezd	odjezd	příjezd
4.03 X	4.31	4.42			4.49 x	5.03
5.19 X	5.46	5.57	5.59	7.10	6.01	6.18
8.14 X	8.41	8.52	8.58	10.10	8.58	9.15
10.15 S, N	10.42	10.53	10.58	12.12	10.58	11.15
12.14 X	12.41	12.52	12.58	14.16	12.58	13.15
13.41 X, p	14.08					
14.11	14.43	14.55	14.58	16.16	14.58	15.15
16.20	16.48	17.00	17.02	18.16	17.02	17.19
18.09	18.41	18.52	18.57	20.12	19.58	20.15

Studenec – Křižanov

přípoj						
z Brna		z Třebíče		Studenec	Budišov	Vel.Meziříčí zastávka
odjezd	příjezd	odjezd	příjezd	odjezd	odjezd	příjezd
					4.49 X	5.16
5.37 X, S	6.53	5.42 X	5.59	6.03 X	6.14	
		6.15	6.35	6.56 X	7.12	7.38
7.34	8.55	8.39	8.57	9.02	9.17	9.43
9.39	10.55	10.39	10.57	11.01 S, N	11.16	11.43
11.39	12.55	12.39	12.57	13.01 X	13.13	13.36
					14.17 X, p	14.46
13.39	14.55	14.39	14.57	15.01	15.18	15.46
15.39	17.01	16.39	16.56	17.05	17.20	17.44
				18.11 X	18.23	18.46
18.39	19.58	18.39	18.56	20.01	20.14	20.39
20.39	21.48	20.39	20.56			
22.39	23.50					

X – jede jen v pracovní dny

p – nejede o letních prázdninách

S – jede i v sobotu

S, N – jede jenom v sobotu a neděli

Bez značky – jede každý den, včetně soboty a neděle

Se všech stran a všemi zbraněmi a taktikami mluvnice, slova a skladby a nesčíslnými útoky ztékáš zdi a náspy světla a pravdy – jsi poznamenan jizvami, v příkopech hromady mrtvol, v ostatých drátech visí těla a šaty jako netopýři.

Už je všecko rozhodnuto.

A usedneš na zlomený strom, ležící korunou přes cestu, díváš se na jeden lupínek, dlouho se na něj díváš a řekneš: „Ejhle, lupínek!“

Potom se rozesměješ. Docela nahlas se rozesměješ. Bůh s tebou!

Jakub Deml

(z knížky: Miloš Dvořák – O Jakubu Demlovi)

OBSAH

<i>U Labe</i>	1
ZE ZASTUPITELSTVA MĚŠTYSE	2
Usnesení z jednání zastupitelstva Měštyse Budišov ze dne 27. 11. 2007	2
Usnesení z jednání zastupitelstva Měštyse Budišov ze dne 18. 12. 2007	3
Usnesení z jednání zastupitelstva Měštyse Budišov ze dne 4. 3. 2008	4
Měštys Budišov se zapojil do projektu Czech POINT	4
Zapísování dětí do cestovního dokladu rodiče opět umožněno	5
ZPRÁVY	6
Z činnosti Sboru dobrovolných hasičů	6
Na tý louce zelený	7
Tříkrálová sbírka	9
Úpravy jízdního řádu	10
Gothard v oblacích	10
Mateřská škola Budišov	13
Z KULTURY	14
Echo 55	14
Z HISTORIE	20
Kde a jak se bojovalo ve světové válce	20
Paarové	22
Tasov r. 1783	26
Vzpomínka	27
Otevření kamenolomu u Kojatína	34
Kdo to byli Jan a Mikuláš Sokolové z Lamberka?	36
Z BUDIŠOVA A OKOLÍ	38
Příroda v nás a kolem nás	38
Adopce na dálku	40
Reklamní tiskoviny	41
Tak nevím	43
Byl Jára Cimrman v Budišově?	44
Jazykový vokýnko	46
To to letí	47
<i>Kouzlo jara</i>	48
O církvích, vírách a vyznáních II.	49
Pravidla pro výchovu kočky	51
Kaple Nejsv. Srdce Páně v Rozích	52
ZE SVĚTA	53
Élemény Hegy	53
<i>Les Baleines</i>	56
<i>Velryby</i>	56
Z PŘÍRODY	57
Zahradníkův rok	57
POČASÍ	58
Měsíční úhrn srážek	58
Krásy letošní zimy	59

SPOLEČENSKÁ RUBRIKA	60
Pan profesor zemřel	60
Z REDAKČNÍ POŠTY	60
Odezva	60
JÍZDNÍ ŘÁD	61

PŘÍLOHA 1/2008: VZPOMÍNKY Z MÉHO ŽIVOTA